A°. 1852. N°. 195.

Opregte Haarlemsche Donderdagsche Courant

van 19 Augustus.

[*Bij* N°. 195 *dezer Courant behoort een Vervolg.*]

WEENEN, 14 Augustus.

Gisteren is de Keizer in Presburg aangekomen, en aldaar aan het paleis van den Rijks-primaat afgestapt. In de genoemde stad is Z. M. almede plegtstatig door de burgerlijke en kerkelijke overheden ontvangen.

Heden, des namiddags te half zes ure, is de Keizer van Presburg aan de station van de noorder-ijzerbaan aangekomen, en door de generaliteit opgewacht. Begeleid door een zeer luisterrijk gevolg, heeft Z. M. zich begeven naar eene prachtige tribune, op welke H. D., gezeten in een armstoel, het adres van gelukwensching van den burgemeester der hoofdstad heeft aangenomen. Voorafgegaan door het genoemde hoofd van het gemeente-bestuur, heeft Z. M. zich met zijn gevolg, onder de herhaalde vreugdekreeten eener groote volksmenigte, naar de hoofdkerk begeven, in welke de aartsbisschop een *te Deum* heeft gezongen, waarbij al de ministers en de leden van den Rijksraad tegenwoordig zijn geweest. Op weg derwaarts, aan de Graben, is Z. M. opgewacht en toegesproken door de kerkbesturen van de hervormde en luthersche gemeenten, en door de hoofden van het israëlitisch kerkgenootschap. Gedurende den togt des Keizers van de tribune naar de hoofdkerk, zijn al de klokken geluid en is bij herhaling het geschut van de wallen gelost.

Met het vallen van den avond is geheel Weenen, tot in de meest afgelegene straten, geïllumineerd geworden. — De hooge S. Stephanus-toren prijkt met zoogenaamd bengaalsch vuur op drie verdiepingen, 't welk den Dom en geheel het Domplein verlicht.

De reis des Keizers naar Hongarije, met het doel om de partijen daar te lande onderling en met de Regering te bevredigen, is wel gelukt, en men meent, dat Z. M. daarmede den sluitsteen heeft gelegd en bevestigd van het krachtige gebouw van den oostenrijkschen Staat. — Ondanks de vermoeijenissen van den togt, schijnt de Keizer eene goede gezondheid te genieten.

Maandag vertrekt Z. M. naar de badplaats Ischl, ten einde zijnen geboortedag in den kring zijner nabestaanden te vieren. — Den 12^den^ is de Koningin der Nederlanden te Praag aangekomen, en den 15^den^ werd H. M. in Ischl verwacht.

BERLIJN, 16 Augustus.

[*Uit bijzondere berigten.*] De Koning heeft een kortstondig bezoek gegeven aan den Groothertog van Mecklenburg-Strelitz, en is daarop naar Rügen teruggekeerd, op welk eiland Z. M. met goed gevolg de zeebaden gebruikt, en van tijd tot tijd onderscheidene gemeenten en de bewoners in hunne landhoeven bezoekt. Of de Koning na zijne terugkomst in deze residentie zich naar de oostenrijksche badplaats Ischl zal begeven, is nog onzeker. Men meent, dat daartoe de noodige tijd zal ontbreken.

De Koning van Zweden zal, van Kissingen terugkeerende, Prins *Frederik der Nederlanden* te Muskau een bezoek geven.

De fransche gezant aan het Hof van Pruissen heeft den zoogenaamden Napoleons-dag met een prachtig gastmaal in zijn hôtel gevierd. Eene plegtige godsdienst-oefening, ter gelegenheid van dien dag, heeft in de r. k. kerken van den pruissischen Staat *niet* plaats gehad; — ook niet in Stettin, alwaar zij bij vergissing door den franschen Consul was aangekondigd.

Gisteren is de dirigerende minister *v. Manteuffel* alhier aangekomen, en heeft Z. E. eene bijeenkomst gehad met de ministers van Financien en van Koophandel en met de pruissische gemagtigden voor de Conferentie van het Tolverbond. Van de zijde van den hanoverschen gemagtigde, den heer *Klenze*, is een uitstel van een paar dagen verlangd, en vermoedelijk is de minister in de bijeenkomst van gisteren avond daartoe gemagtigd geworden; immers men verneemt alsnu, dat de beraadslagingen van de Conferentie den 18^den^ zullen worden hervat. De heer *v. Manteuffel* heeft dienvolgens de reis naar Putbus uitgesteld, en Z^r^. M^s^. adjudant, de heer *v. Gerlach*, is in zijne plaats derwaarts vertrokken. Wat de gemagtigden der gecoaliseerde Staten, welke zich den 12^den^ in Stuttgart met elkander moeten hebben verstaan omtrent de te volgen gedragslijn, in hun schild voeren, is nog niet bekend. Op welke wijze intusschen hun besluit moge zijn uitgevallen, dit is zeker, dat van Pruissen geene toegeeflijkheid kan worden verwacht, en dat deze Staat gerustelijk den tijd meent te kunnen afwachten, dat de bondgenooten, die zich thans willen afscheiden, zich in hun eigen belang genoopt zullen vinden, om weder tot het Tol-verbond terug te komen.

FRANKFORT, 16 Augustus.

[*Uit bijzondere berigten.*] Bij het begin van de vacantie der Bondsvergadering is de verbleekte dusgenaamde duitsche vlag, welke nog boven den ingang van het Bondspaleis in wezen was gelaten, van daar weggenomen. Het vermoeden, dat, bij het hervatten van de gewone beraadslagingen, eene nieuwe vlag met duitsche kleuren zal worden opgestoken, is voor 't minst voorbarig.

De Keurvorst van Hessen heeft zich, ter zake van bijzondere belangen, met zijne gemalin, naar Parijs begeven.

Het regterlijk onderzoek van de personen, welke deel hebben genomen aan de expeditie der vrijcorpsen van Hanau naar Baden in 1849, is afgeloopen. De deswegens aangeklaagden vleijen zich, welligt zeer ten onregte, dat zij niet veel last daarvan zullen hebben. Het hoofd van deze vrijwilligers, zekere *Schärtner*, houdt thans eene herberg in Londen en schijnt daar goede zaken te doen.

Het vieren van den Napoleons-dag in sommige duitsche Staten heeft hier ter stede, en welligt elders, geen goeden indruk gemaakt. „Men bevroedt niet (dus leest men in een Volksblad, 't welk hier ter stede bijval heeft gevonden) dat men in Weenen, zonder schaamrood te worden, dergelijk feest heeft willen dulden. Beroofd, verminkt en mishandeld door *Napoleon Bonaparte*, zijn onze Vorsten door hem in 't stof vertreden, of door het begunstigen van hunne hebzucht, aan zijnen zege-wagen gekettend; zijn onze kinderen op binnenlandsche bloedvelden geslagt, of hebben zij verre van hunne woonplaats, onder de kogels van de spaansche guerilla's of de lansen der Kozakken, den laatsten adem togt uitgeblazen. Dit is nog geene halve eeuw geleden, en dit hebben Volk en Vorst reeds zoo zeer vergeten, dat beiden met de meeste onverschilligheid een dergelijk feest hebben kunnen aanzien! Wij zijn dergelijken smaad zoozeer gewoon, dat wij bijna daaraan niet meer denken. Wij gelooven niet, dat men een ander volk, bij voorbeeld het engelsche, iets dergelijks zou durven aanbieden."

VAN DEN RIJN, 17 Augustus.

Bijzondere brieven uit Oostenrijk vermelden eenige bijzonderheden, ten betooge, dat de opstand der Hongaren, na eenmaal te zijn bedwongen, aanleiding heeft gegeven tot een toestand van zaken, ten gevolge van welken, het geldelijk vermogen van de gezamenlijk oostenrijksche Monarchie aanmerkelijk is verbeterd. Daaronder wordt genoemd, in de eerste plaats, de bevoegheid, welke voor 1848 niet bestond, om de bezittingen van den hongaarschen Adel aan de gewone grondbelasting te kunnen onderwerpen, en 2° om het monopolie van den verkoop van tabak, ten behoeve van den Staat, daar te lande kunnen invoeren.

PARIJS, 16 Augustus.

Men meldt uit Turin, dat de raadsheer in het Hof van Cassatie, graaf *Costa de la Torre*, wegens het uitgeven van het vlugschrift tegen de Regering van Sardinie, ter zake van de wet op het huwelijk als eene burgerlijke verbindtenis, werkelijk schuldig is verklaard en veroordeeld tot gevangenis en geldboete. Men voegt er bij, dat deze veroordeeling geen gering opzien heeft gebaard, en dat de veroordeelde ontslag uit zijne regterlijke betrekking heeft gevraagd.

PARIJS, 16 Augustus.

Het kan thans als zeker worden aangenomen, dat het nationale feest van gisteren grootendeels is mislukt, uithoofde van den menigvuldigen regen en den zwaren wind. Men verneemt thans nader, dat vele werken tot versiering van pleinen en gebouwen niet voltooid zijn geworden, eensdeels uithoofde van het slechte weder, doch anderdeels ook, omdat een gedeelte van het werkvolk had geweigerd om den arbeid voorttezetten. Ten gevolge dier weigering hadden de bewindslieden niet minder dan 1800 soldaten der bezetting van de hoofdstad ontboden, om de half voltooide decoratien zoo mogelijk aftemaken. Op sommige plaatsen is dit gelukt; op andere echter niet. Onder anderen is de uitwendige versiering der Kerk van de Madeleine slechts tot op de helft afgewerkt. Men begrijpt ligtelijk, dat dit de goede uitwerking van het geheel niet weinig heeft benadeeld.

Het vuurwerk moest voorstellen den overtogt van den Keizer over den berg Saint-Bernard. Te dien einde was eene groote stelling opgeslagen over het paleis der Wetgevende Kamer. Die stelling moest met een groot doek, 't welk door het vuurwerk zou worden verlicht, worden bedekt: maar het doek heeft men, uithoofde van den hevigen wind, niet kunnen uitspreiden.

De linnen-bedekking van de zaal, waarin het bal ter eere van de Dames de la Halle zou worden gegeven, is geheel van een gescheurd. De Regering heeft onverwijld doen afkondigen, dat het bal tot den 17^den^ werd uitgesteld, nademaal de bedekking, wegens den voortdurenden hevigen wind, niet zonder gevaar voor de werklieden kon worden hersteld.

Het feest op de Seine is niet door den Prins-Voorzitter bijgewoond. Men verneemt thans, dat hij te vermoeid was, om zich derwaarts te begeven. Het vuurwerk heeft hij gezien uit het gebouw, waarin de bureaux van het ministerie van Marine zijn gevestigd.

Omstreeks acht ure zijn allerwegen de illuminatien ontstoken; doch slechts een derde der aangebragte lichten heeft kunnen branden. De verlichting der Obelisk op het plein la Concorde is geheel mislukt. De kolossale adelaar, welke voor de zegeboog de l'Etoile was bestemd, ten einde met 72000 gaz-vlammen te worden verlicht, is niet geplaatst kunnen worden; evenmin de vier adelaren, welke voor de kolom op het plein Vendôme waren gereedgemaakt.

Om negen ure waren aan het ministerie van Marine aangekomen de Prins-Voorzitter en de hooge staatsambtenaren. De Prins heeft zich aan de op het Plein la Concorde opeengedrongene volksmenigte vertoond, en is levendig toegejuicht. Het vuurwerk is gedeeltelijk gebleken. De togt der fransche troepen over den berg Saint-Bernard is achterwege gelaten, en men heeft zich alleen met de beschouwing van het beeld des Keizers moeten vergenoegen. Nadat gedurende een half uur vuurwerken van verschillenden aard waren afgestoken, is het feest met een bouquet besloten, dat zeer goed heeft voldaan.

Na het eindigen van het vuurwerk heeft er eenig gedrang plaats gehad op het plein la Concorde. Men vreest, dat men van daarbij plaats gehad hebbende onheilen zal hooren spreken. — Men begroot het aantal der vreemdelingen, welke herwaarts zijn gekomen om getuigen van het feest te zijn, op niet minder dan 380,000.

Het ontbreekt thans niet aan aanmerkingen over de groote geldsommen, die nutteloos verspild zijn. Verder ontgaat het de aandacht niet, dat het feest van gisteren eigenlijk ter eere van niemand is gegeven: noch tot huldiging der nagedachtenis van den Keizer, noch regtstreeks tot vereering van *L. Napoleon*, of van de nationale garde dezer hoofdstad.

De overheid had de burgers uitgenoodigd om hunne woningen te verlichten. Slechts zeer weinigen hebben aan dat verzoek voldaan.

Met den telegraaf is hier het berigt ontvangen, dat de bisschop van Luçon geweigerd heeft, om bij gelegenheid van het staatkundige feest van gisteren, het *te Deum* te zingen. Eene weigering van dien aard is sedert den *coup d'état* van 2 December der Regering nog niet voorgekomen.

Heden is het regeringsblad niet in het licht verschenen, en uit dien hoofde weet men nog niet, welke personen door den Voorzitter zijn begenadigd geworden, en in hoe ver de Regering het geraden heeft geoordeeld om goedertierenheid uitteoefenen ten aanzien van staatkundige veroordeelden. Dat men hier en elders reikhalzend uitziet naar de meer omstandige officiële opgaven, behoeft geene vermelding.

— De hier uitkomende dagbladen deelen nog nadere omstandigheden mede, betreffende den brand, welke onlangs in het Elysée-National is uitgebroken. Daaruit blijkt, dat die ramp geenszins het gevolg is van kwaadwilligheid. Verder is de materiële schade zoo groot niet, als aanvankelijk werd opgegeven: doch werkelijk moeten eenige belangrijke papieren eene prooi der vlammen zijn geworden.

— Onder de personen, die bij de bewindslieden thans zeer gezien zijn, moet de heer *de Cormenin*, een der ontwerpers der afgeschafte republikeinsche Constitutie, worden genoemd. Donderdag jl. heeft, naar men meldt, deze staatsman een diner bijgewoond, 't welk door den Voorzitter op het paleis te Saint-Cloud werd gegeven. Men heeft opgemerkt, dat het Hoofd van den Staat zich gedurende een zeer langen tijd met den heer *de Cormenin* heeft onderhouden. Personen, die dezen staatsman goed meenen te kennen, houden zich overtuigd, dat hij steeds dezelfde vrijzinnige beginselen is toegedaan, welke vroeger door hem werden beleden, en gelooven uit dien hoofde, dat zijn invloed, hetzij in den Staatsraad, hetzij wanneer hij door den Voorzitter buiten dat Ligchaam mogt worden geraadpleegd, gunstige gevolgen kan hebben.

— De minister van Onderwijs en Eeredienst heeft het gebruik van het werk, getiteld: „de Geschiedenis van Frankrijk ten dienste van de Jeugd" verboden. Dit werk is geschreven door den bekenden geestelijke *Loriquet* en de minister verklaart in het daartoe strekkende besluit, dat de geschiedenis van den tegenwoordigen tijd, door den genoemden schrijver, moedwillig en uit partij-geest in een geheel verkeerd daglicht is voorgesteld en dat onder anderen van het schitterende tijdperk van den franschen militaire roem en van de ontwikkeling der beschaving gewag is gemaakt op eene wijze, die allezins geschikt is, om het nationale gevoel in de jeugdige gemoederen te verdooven.

— Uit Madrid wordt onder dagteekening van den 11^den^ Augustus gemeld, dat de door het officiële spaansche dagblad medegedeelde ministeriële wijziging algemeen als van groot belang werd aangemerkt. Te Madrid hield men het er voor, dat de ministeriële crisis weldra geheel zou zijn geëindigd. In die berigten komt voor, dat de minister *Bravo Murillo* steeds bij zijne staatkundige beginselen bleef volharden, en gewisselijk tot eene reorganisatie der Cortes zou geraken, welke belemmeringen hem ook door zijne staatkundige tegenstanders in den weg mogten worden gelegd.

De bewindslieden schenen zich te Madrid in 't minst niet te bekommeren over de wending, welke de zaken op het Schier-eiland zouden kunnen nemen. De prijzen der fondsen hadden daar, tot veler verwondering, in de laatste dagen eene aanmerkelijke verbetering ondergaan.

PARIJS, 17 Augustus.

Heden behelst het regeringsblad besluiten des Voorzitter, waarbij, op voordragt van de ministers van Binnenlandsche Zaken en Politie en van den groot-kanselier van het Legioen-van-Eer, aan vele prefecten, onder-prefecten, nationale garden en bejaarde militairen ridder-orden worden toegekend.

Bij een ander besluit is de heer *Abatucci*, minister van Justitie, *ad interim* belast geworden met het ministerie van Financien, gedurende de afwezigheid van den heer *Bineau*, het tegenwoordige hoofd van dat departement.

LONDEN, 16 Augustus ('s avonds).

Tegen overmorgen, woensdag, zijn de ministers en groot-officieren van Staat opgeroepen, ten einde op Osborne-house eene raadsvergadering te houden. — Men denkt, dat in deze bijeenkomst voornamelijk over eenig uitstel der bijeenroeping van het Parlement geraadpleegd zal worden.

Een dagblad van Edimburg meldt, dat H. M. de Koningin, met haar gezin, den 1sten September op het kasteel van Balmoral, in het noorden van Schotland, verwacht wordt.

— De heden ontvangene uitvoerige berigten uit Bombay van 3 Julij bevestigen het reeds door den telegraaf

daaruit medegedeelde. Voorts blijkt daaruit, dat zoowel bij het afslaan van den tweeden aanval op Martaban (26 Mei), als bij de vermeestering van Pegu (4 Junij), onze troepen slechts een gering verlies geleden hebben, ofschoon de Burmezen, gelijk vroeger, een hardnekkigen tegenstand boden. In Pegu heeft men een aanzienlijken voorraad van wapenen en koren gevonden. Nadat de vestingwerken aldaar vernield waren, is die plaats door onze krijgsmagt verlaten.

In Peshawer is in den laatsten tijd niet gestreden.

In een bijzonderen brief uit Calcutta wordt gemeld, dat in de omstreken van Rangoon een Franschman in handen der britsche troepen is gevallen, van welken gezegd werd, dat hij voornemens was, zijne dienst aan de Burmezen aantebieden. Later echter zou het gebleken zijn, dat die persoon, welke *d'Orgony* genaamd werd, zich in die streken slechts ter zake van handels-speculatien ophield.

In de berigten uit China (Hong-Kong 22 Junij) wordt bij voortduring geklaagd over het geringe handels-verkeer. — Aangaande den opstand in de provincie Kwangsi waren bij voortduring tegenstrijdige geruchten in omloop, en omtrent den waren staat van zaken bleef men te Canton steeds in onzekerheid verkeeren. Volgens opgaven die geloof schenen te verdienen, zouden de opstandelingen zich laatstelijk meester hebben gemaakt van de stad Kwei-lin, maar, na drie dagen aldaar verbleven te zijn en in den omtrek te hebben geplunderd, door de keizerlijke troepen verdreven zijn. Ook werd gezegd, dat het opperhoofd der opstandelingen, *Tien-teh*, gevangengenomen en naar Pekin opgezonden was; maar datzelfde was reeds dikwijls verhaald, zonder dat het waar bevonden was, en mitsdien hechtte men ook nu nog weinig geloof aan dat gerucht.

— Volgens berigt uit Alexandrie van 7 Augustus, werden de werkzaamheden aan den spoorweg daar te lande geregeld voortgezet. Over de geheele uitgestrektheid van de te maken baan waren een groot aantal arbeiders werkzaam.

— De heer *Thomas Baring*, welke, zoo als reeds gemeld is, zich belast heeft met het voeren van onderhandelingen in de Ver.-Staten over het geschil wegens de visscherij, is te Liverpool scheep gegaan naar Nieuw-York. — Bij herhaling verzekeren onze ministeriële bladen, dat dit geschil in der minne vereffend zal worden.

— Men zegt, dat de baron *L. van Rothschildt*, welke onlangs in deze hoofdstad is herkozen tot lid van het Huis der Gemeenten, voor deze betrekking zal bedanken, nademaal thans minder dan onder het vorige ministerie kans bestaat, dat hij toegelaten zal worden om in die vergadering zitting te nemen. — Bij eene nieuwe verkiezing in deze hoofdstad verwacht men, dat de heer *Cardwell*, behoorende tot de liberale partij, verkozen zal worden.

BRUSSEL, 17 Augustus.

De Koning heeft zich gisteren een geruimen tijd onderhouden met den heer *Bocher*, den administrateur der goederen van de erfgenamen van wijlen Koning *Lodewijk Philips*, welke, gelijk bekend is, eene maand lang gevangen is gehouden. Z. M. moet, bij die gelegenheid, hebben vernomen, dat al de geruchten, welke verbreid zijn geworden, alsof de Prins-Voorzitter voornemens zoude zijn, om op het besluit tot de verbeurdverklaring van de eigendommen van het stamhuis *Orleans* terug te komen, ongegrond zijn geweest, en dat het tegenwoordige Hoofd van het bestuur in Frankrijk dezen maatregel beschouwt als in overeenstemming met het welbegrepen staatsbelang.

Ook de minister *Rogier* is door Z. M. op het kasteel van Laeken ontboden. Op zich zelf zoude een bijzonder gehoor van een minister van Binnenlandsche Zaken bij het Hoofd van den Staat niet veel te beteekenen hebben. Thans echter hecht men 'er gewigt aan, omdat dit gehoor, in de tegenwoordige omstandigheden, in tegenspraak is met het gerucht, alsof de genoemde bewindsman op het punt was, om zijn ontslag als zoodanig te erlangen.

Het handels-tractaat met Frankrijk is het onderwerp, 't welk op dit oogenblik het meest besproken wordt. Het gerucht, dat de onderhandelingen op dit oogenblik niet met den vereischten nadruk worden voortgezet, omdat de bewindslieden het met elkanderen niet eens konden worden ten aanzien van de aan Frankrijk in te willigen voorwaarden, is van regeringswege tegengesproken, en wel met de bijvoeging, dat, hoe verschillend de leden van het ministerie ook over sommige onderwerpen mogen denken, zij steeds bereid zouden worden gevonden, om hun gevoelen des gevorderd aan het welzijn van den Staat ten offer te brengen.

Deze ambtelijke teregtwijzing heeft over 't algemeen geen genoegen gegeven, en niet gestrekt om de belanghebbenden op dit punt gerusttestellen. Ten aanzien van de onderhandelingen bestaan drie verschillende meeningen. Sommigen vertrouwen, dat zij in ernst worden voortgezet, en dat men op eenmaal zal vernemen, dat zij tot een duurzaam verdrag hebben geleid. Anderen zijn van oordeel, dat de onderhandelingen zoo goed als geschorst zijn, tot dat het zal blijken, welke wending eene nieuwe poging, om het nadrukken van fransche boekwerken in Nederland te verbieden, daar te lande zal nemen, vermits het Frankrijk weinig zoude baten, indien dat nadrukken in Belgie was verboden, en de lieden, die zich daarmede bezighielden, naar Nederland verhuisden. Weder anderen, namelijk de democraten, willen het 'er voor gehouden hebben, dat het tusschen de onderhandelaren zelven tot hevige woordenwisselingen is gekomen, derwijze, dat de conferentien uit dien hoofde zijn afgebroken geworden. Dit is zeker, dat een aantal lieden vurig wenschen te vernemen, waaraan men zich te houden heeft, vermits het klaarblijkelijk is, dat van den inhoud van een handels-verdrag met Frankrijk de min of meer voordeelige voorwaarden moeten afhangen, welke men met de Staten van het Tolverbond zal kunnen bedingen.

Aan het bezoek van H. M. de Koningin van Groot-Brittannie wordt altijd veel gewigt gehecht, als een blijk van de goede gezindheid der britsche Regering ten aanzien van een onafhankelijk Belgie, en van de ondersteuning, op welke dat land, in tijden van gevaar, van de zijde van Engeland zou kunnen rekenen.

Men spreekt altijd van uitgebreide ontwerpen, ter verbetering van de vestingwerken niet alleen van Antwerpen, maar ook van andere versterkte belgische steden, en men zegt, dat de Staat zich de daartoe benoodigde gelden des noods door middel eener geldleening zoude aanschaffen.

VLISSINGEN, 16 Augustus.

Bij de aankomst van het stoomjagt van de Koningin van Groot-Brittannie op gisteren voor deze vesting, is hetzelve weder met het koninklijk saluut van Zr. Ms. fregat *Prins van Oranje* en van de batterijen dezer stad begroet, en hebben de schout-bij-nacht, directeur der marine, de heer *Coops*, en de bevelhebber van het fregat, de heer *Bijl de Vroe*, zich naar boord van het jagt begeven, om hunne opwachting bij H. M. te maken. — Nadat de koninklijke flotille, ter zake van den ongunstigen wind en de hooge zee, naar Neuzen was teruggekeerd, is H. M. de Koningin met haren gemaal en de jonge Prinsen en Prinsessen naar den wal gevaren; — hebben zij een deel van het land van Axel, en daarbij de boerderij van de weduwe *Feytes* bezocht. Heden ochtend is het koninklijk eskader in de beste orde naar zee gestevend.

'S GRAVENHAGE, 17 Augustus.

Bij Zr. Ms. besluit van 12 Augustus, is benoemd tot notaris te Dordrecht *J. H. Schultz van Haegen*, cand. not. te dier stede.

— Bij kon. besluit van 16 Augustus, is aan den heer *F. L. Meijer* een eervol ontslag verleend als ontvanger der dir. bel. en acc. te Thorn (Limburg), behoudens zijne aanspraak op pensioen.

— Uit eene opgaaf van het departement van Kolonien blijkt, dat gedurende de vijf eerste maanden van dit jaar de inkomende en uitgaande regten op Java en Madura bedragen hebben *f* 2,819,831; daaronder is begrepen *f* 383,735 aan fictive regten op uitgevoerde gouvernements-producten; de werkelijke ontvangst heeft dus bedragen *f* 2,436,095; deze som is echter verminderd met *f* 30,900, wegens terugbetaalde regten; weshalve de zuivere ontvangst van 1° Januarij tot ult° Mei is geweest *f* 2,405,194; dat is *f* 160,135 meer dan in hetzelfde tijdsverloop van 1851, en *f* 503,510 meer dan in 1850.

HAARLEM, 17 Augustus.

Latere berigten uit het Palembangsche, dan in de Javasche Couranten tot en met den 23sten Junij zijn vermeld, maken gewag van nog eenige belangrijke krijgsverrigtingen van de troepen, onder bevel van den overste *de Brauw* tegen de opstandelingen, welke zich nog niet hadden onderworpen, in de eerste dagen van Junij, en welke almede met een goeden uitslag zijn bekroond, zoodat men de palembangsche expeditie als afgeloopen beschouwde, en de troepen naar hunne garnizoenen terugkeerden. Radja *Tiang Alam* was, wel is waar, nog niet in onze handen, maar men hield het 'er voor, dat hij zijnen aanhang geheel had verloren.

Deze laatste krijgstogt is inzonderheid gerigt geworden tegen de versterkingen der opstandelingen aan de rivier Semangoes, in welke zij zich ongenaakbaar waanden. De luitenant-kollonel *de Brauw* heeft dien togt in persoon ondernomen, met twee compagnien geregelde troepen, 50 pradjoerits en eenige hoofden van de Belan Tenga en de Kikim. De luitenants *Prager* en *Klamberg* zijn daarbij zeer werkzaam geweest. De kapitein *v. Steijn van Hensbroek* heeft bij dien togt eene vijandelijke versterking, stormenderhand vermeesterd, en het is bij die gelegenheid, dat de luitenant *Schlüter* door twee vijandige kogels gewond is geworden. Daarna zijn nog een aantal versterkingen en al de bekende schuilhoeken der opstandelingen door den genoemden kapitein vernield geworden.

— Den 9den Augustus is de tentoonstelling te Arnhem bezocht door 1340 personen; den 10den door 1414; den 11den 867; den 12den 1635; den 13den 1246; 14den 460; 15den 2613; dus van 9—15 Aug. door 9575 personen; — sedert de opening in 't geheel door 38,727 personen.

— Men kan zich in Luik en in Brussel thans van plaatsen verzekeren, om zich, over de ijzerbanen van daar naar Parijs en naar Straatsburg te begeven, den Rijn aftekomen, en over Keulen en Aken terugtekeeren, of dien togt in een tegen overgestelden zin te doen: met verlof, om zich in de tusschen liggende plaatsen, naar welgevallen, optehouden, mits de reis niet langer dan eene maand dure. De prijs is voor de eerste klasse 108 fr. en voor de tweede 75 fr.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

18 *Augustus* 1852. — 4½ *ure.*

			van	tot	gebl.
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	64¼	½	64⅜
〃 〃	3	〃	77	½	77¼
〃 〃	4	〃	96⅞	97	96 15/16
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	〃	—	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	〃	124½	—	—
Oost-Indische Leening. .	4	〃	96⅜	—	—
Aand. Holl. Spoorweg.			—	—	—
Leen. 〃 〃 .	4½	pct.	—	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten . .	3	〃	71½	—	—
〃 . . .	5	〃	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & C°. . . .	5	〃	108⅝	—	—
〃 〃 1828/1829 .	5	〃	106½	⅝	—
Certificat. 〃 1831/1833 .	5	〃	—	—	—
〃 〃 1840	4	〃	91¾	—	—
〃 bij Stieglitz . . .	4	〃	91⅜	—	—
〃 〃 〃 N. .	4	〃	—	—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	〃	—	—	—
Certific. van 〃 . .	6	〃	72¼	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	159¾	160	—
Obligatiën	4	pct.	85⅞	—	—
SPANJE, Obligatiën	1	〃	22 5/16	⅜	—
〃	3	〃	49¼	⅜	—
〃 Binnenl. . .	3	〃	44 11/16	¾	—
Amortisable.			5 15/16	—	—
Bew. Coupon			2 13/16	⅞	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	—	—	—
〃 〃 〃 . . .	4	〃	—	—	—
〃 Metalliek . .	5	〃	77⅝	13/16	—
〃 〃 N. . .	5	〃	90½	9/16	—
〃 〃 . .	2½	〃	40 7/16	9/16	—
BELGIE, Certificaten	2½	〃	—	—	—
Rothschild, ...	2½	〃	52 5/16	⅜	52 5/16
〃	4½	〃	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	〃	100	—	—
〃 〃 £ 200	5	〃	99¾	—	—
PORTUGAL, Oblig. 5 pct. thans	4	〃	42 9/16	⅝	42 9/16
〃	4	〃	39	1/16	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	〃	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	5	〃	—	—	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	3¼	〃	—	—	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2	〃	20¾	21⅛	—
MEXICO, Oblig. 1837 £ 100 .	3	〃	—	—	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			4½	—	—

Amsterdam Thesaurie 5 pc. 104¾. Rusland cert. adm. te Londen 5 pc. 106; dito 4½ pc. 100¾. Oostenrijk Metall. La. B. 5 pc. 90½. Weener-Aandeelen fl. 250, *f* 354 à *f* 360. Denemarken obl. te Londen 5 pc. 105⅝. Venezuela obl. uitgest. 15⅞ à 16. Grenada obl. uitgest. 8⅞ à 9.. Mexico obl. nieuwe 3 pc. 26⅞. De 2½ pc. Met. 1851 40 3/16 à ¼. — Beleening 2½. Prolongatie 2½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
J. BRASKAMP, Pres.

De binnenl. fondsen waren heden prijshoudend; de belgische, fransche en spaansche waren aangeboden; de portugesche en russische onveranderd; de oostenrijksche gezocht, en de verdere buitenlandsche prijshoudend.

MADRID, 11 Augustus. De 3 pc. 45⅜; 1 pc. 22 9/16.

FRANKFORT, 16 Augustus. Metall. 5 pc. 81⅝. Spanje 3 pc. 44⅞.

LONDEN, 16 Augustus. De 3 pc. gecons. resc. 99¼. Mexico 25½. 2½ pc. Nederl. 64⅜. Spanje 1 pc. 22.

PARIJS, 16 Augustus. De 3 pc. renten 76 fr. 20; 4½ pc. 105 fr. 15. Spanje 1 pc. 22⅛; 3 pc. binn. 44.

ANTWERPEN, 17 Augustus. Belgie 5 pc. (1848) 100½. Spanje 1 pc. 22⅞.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 18 Augustus. *Tarwe*, *Rogge*, *Garst* en *Haver* zonder handel. — *Boekweit* schaarsch ter veil en aan benoodigden iets hooger verkocht; 123 ℔ Amersf. *f* 200. — *Koolzaad* Vries. *f* 279; Briels *f* 309; op 9 vat, dad. *f* 321; Oct. *f* 333; Nov. *f* 336; April *f* 348.

AMSTERDAM, 18 Augustus. *Raapolie* in een doen; ord. cond. *f* 31¾; vliegend *f* 30¾; op levering iets trager; p° Sept. *f* 30½ à *f* 30¾; p° Oct. *f* 31¾, *f* 31½ à *f* 31¾; p° Nov. *f* 32¼; p° Dec. *f* 32¾; p° Mei 1853 *f* 33¾, *f* 33½ à *f* 33¾. *Lijnolie* ord. cond. *f* 31½; vliegend *f* 30½. *Hennepolie* ord. cond. *f* 39.

NIJMEGEN, 17 Augustus. Alhier was de middelprijs ter markt, van gisteren: van de 804 verkochte mudden Inl. *tarwe* per mud *f* 8,87; van de 632 mudden Hoogl. dito *f* 9,76; van de 422 verkochte mudden *rogge* *f* 6,90; van de *gerst* was de hoogste prijs *f* 4,75 en de laagste *f* 4,50; van de *boekweit* de hoogste prijs *f* 6,30 en de laagste *f* 6; van de *haver* de hoogste prijs *f* 3,80 en de laagste *f* 3. Van de *aardappelen* was de hoogste prijs *f* 2 en de laagste *f* 1,60.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 18 Augustus. Den 17den dezer in Texel binnengekomen: *Carolina*, Stephens, Akyab; *Generaal Carnot*, Berten, Odessa; *Vrouw Alida*, Valomstra, Londen; *Sjoektje Boon*, Bultje, Grimsby; *Ommeland*, Wieringa, Archangel; *Haabet*, Holst, Holmstrand; *Aeren*, Warner, Drammen. Niets uitgezeild. Wind n. o.

Den 17den dezer in Helvoet binnengekomen: *Schouwen*, Wilton van Reede, Batavia, l. v. Brouwershaven; *Vriendschap*, Voogd, Caen; de stoomb. *Balmoral*, Leith; *Ville d'Equa*, Caffiro, *Johanna*, Borck, beiden van St. Petersburg; *Hilda*, Juhr, Nerva; *Albertina*, Potjewijd, *Johanna*, Franken, *Jantina Annechiena*, Dik, alle 3 van Riga; en uitgezeild: Ned. transportschip MERWEDE, luit. Vreeland, *Antoinette Maria*, Day, *Ceres*, Mellema, alle 3 naar Batavia; *Goudkust*, de Witt, kust van Guinea, via Brazilien; *Belvedere*, Edmunds, Concorn; *Argus*, van Houten, Villanova; *Margareth & Elisa*, Sanson, Londen; *Tradesman*, Pickering, Leith, *Wilmina*, Stege, *Clara Maria*, Albrechts, beiden naar Newcastle; *Wupper*, Cross, Hull; *Alida*, Potjer, Pillau. Wind z.

Den 20sten Mei te Macassar binnengekomen: *Willem Ernst*, Doornik, Amsterdam.

Den 30sten Junij te St. Helena binnengeloopen: *Neerlands Koning*, Admiraal, Batavia naar Rotterdam; 2 Julij *Vlashandel*, Hoek, Sourabaija naar Amsterdam, hebben beiden de reizen voortgezet.

Den 8sten dezer te Malta binnengekomen: *Jonkvrouw Geertrui*, de Boer, Amsterdam.

Den 11 dezer te Genua binnengekomen: *Neptun*, Molenaar, Amst.

Den 12den dezer te Marseille binnengekomen: *Verwachting*, Boer, Amsterdam.

Den 28sten Julij te Lissabon binnengekomen: *Hillechiena*, Schuring, Amsterdam.

Den 28sten Julij ter reede van Algesiras binnengeloopen: *Ida*, Laag, Triest naar Rotterdam; 2 dezer *Eendragt*, Kleyn, Odessa naar Holland.

Den 7den dezer te Napels binnengekomen: *Bertha en Mario*, Haken, Amsterdam.

Gepraaid: 10 dezer, op 48° n. b. en 7° 10′ w. l., *Julie Claire*, de Wijn, Amsterdam naar Batavia.

Sedert 14 Junij hebben de uitgevers der *Haarlemsche Courant* ontvangen:

Voor den door brand noodlijdenden landman *E. Harms Huizing*, te Vlierden, van G. B. (door tusschenkomst van de HH. *van Hoogstraten* te 's Hage) een muntb. van *f* 10.

18 Augustus.

*** NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

De Directie maakt bekend dat door haar zullen geveild worden:

Te *Rotterdam* op *Dingsdag* 12 *October* 1852, des namiddags ten één ure, in de *Concertzaal* in de Bierstraat:

25 Kisten, circa, 3000 Nederl. Ponden SCHILDPAD, van Macassar, met het Schip *Eugenie*, Kapt. *E. J. Bergman*, te Rotterdam aangebragt.

Te *Amsterdam* op *Donderdag* 14 *October* 1852, des namidddags ten één ure, in het Locaal *de Witte Zwaan*, op de Nieuwendijk:

59724 Bossen BINDROTTING, liggende te *Amsterdam*,
26122 „ d°. „ „ *Rotterdam*,
met diverse Schepen regtstreeks van *Java* aangebragt.

De Verkoop zal geschieden in Kavelingen, zoo als die in de Notitiën worden aangewezen; en de Directie geeft de verzekering, dat zij vóór 1° Maart 1853 geene andere Bindrotting, dan de bovengemelde partijen aan de Markt zal brengen.

De Notitiën met de Veilconditiën zullen in tijds worden uitgegeven.

Amsterdam, 17 *Augustus* 1852.
DE MONCHY, Prest..
DE CLERCQ, Secs.

*** NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

De Directie maakt bekend, dat de Specerij-veiling der Maatschappij van 1852, zal gehouden worden te Rotterdam, op Donderdag 7 October 1852, en bestaan uit de volgende hoeveelheden,

539 Vaten NOOTMUSCAAT liggende te *Rotterdam*.
890 „ D°. „ „ *Amsterdam*.
72 „ FOELIE, „ „ *Rotterdam*.
120 „ D°. „ „ *Amsterdam*.
495 „ Amboina KRUIDNAGELEN „ D°.
1026 Fardeelen } *Java* KANEEL „ *Rotterdam*.
29 Zakken & 6 Pakken }
484 Fardeelen D°. „ *Amsterdam*.
320 Balen PEPER „ „ *Rotterdam*.
1547 „ D°. „ „ *Amsterdam*.
1 Baaltje STAARTPEPER „ „ D°.
14 Kisten NOTENZEEP „ „ *Rotterdam*.
34 „ D°. „ „ *Amsterdam*.

De Verkoop zal geschieden bij Kavelingen: de Notenmuscaat, Foelie en Kruidnagelen elk van twee Vaten; de Kaneel, Peper en Notenzeep, zoo als die bij de Notitiën zullen worden aangewezen.

De Directie geeft de verzekering, dat zij vóór den 1sten September 1853, geene andere, dan de bovengenoemde Specerijen aan de Markt zal brengen.

De monsters zullen op Donderdag den 26sten dezer verkrijgbaar zijn, en de Notitiën met de Veilconditiën in tijds worden uitgegeven.
Amsterdam, 17 *Augustus* 1852.
De MONCHY, Presᵗ.
De CLERCQ, Secrˢ.

⁂ Getrouwd:
K. A. ELLINCKHUYSEN
en
A. COLLIER.
Utrecht, 17 Augustus 1852.

⁂ Mijne geliefde Echtgenoote *A. G. VAN DER KUN* beviel heden voorspoedig van eenen ZOON.
Zwolle, Mr. J. N. J. HEERKENS.
13 Augustus 1852.

⁂ Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *JOHANNA JACOBA SNETHLAGE — DE WILDE.*
Dinxperlo, 14 Augustus 1852.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden beviel van eene DOCHTER *ANNA GERARDINA DOOREMANS*, geliefde Echtgenoot van
Rotterdam, W. van EETEN.
14 Augustus 1852. Eenige kennisgeving.

⁂ Heden beviel van eene DOCHTER, de Hoog-Wel-geboren Vrouwe *L. J. VAN DER WIJCK*, geb. *WESTENBERG.*
Zwolle, 16 Augustus 1852.

⁂ Heden beviel door Gods zegen van een' welgeschapen ZOON *MARIA PAULINA LUKWEL*, geliefde Echtgenoote van C. GILTAY P. Az.,
Krabbendijke, Predikant.
16 Augustus 1852.

⁂ Heden beviel voorspoedig van een ZOON *M. A. COLTHOFF*, geliefde Echtgenoote van
Gorinchem, L. G. van AKEN,
16 Augustus 1852. Notaris.

⁂ Heden beviel van eene DOCHTER *A. BARENDS*, geliefde Echtgenoot van A. A. J. AUSSEL.
Rotterdam, 16 Augustus 1852.

⁂ Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *D. BUYS A.D.*, geliefde Echtgenoote van Hk. HONIG Jz.
Alkmaar, 17 Augustus 1852.
Algemeene kennisgeving.

⁂ Heden verloste voorspoedig van eene DOCHTER *M. E. VAN DER KUYLEN*, Echtgenoote van
's Gravenhage, P. H. ZAALBERG.
den 17den Augustus 1852.

⁂ Heden beviel door Gods goedheid zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON *M. MANSVELT*, geliefde Echtgenoot van H. B. BURGERSDIJK.
Leyden, den 17den Augustus 1852.
Eenige en algemeene kennisgeving.

⁂ Op den 12den Mei overleed, te *Makassar*, onze hartelijk beminde en door ieder die hem kende hooggeachte Broeder H. C. J. van ES, Adjunct-Administrateur, aan boord Zr. Ms. Schoener Brik *Ambon.*
Uit aller naam,
N. A. van ES,
Luit. ter Zee 1e klasse,
Kommandant Zr. Ms. Stoomschip *Phoënix.*
Batavia, 10 Junij 1852.
Eenige en algemeene kennisgeving.

⁂ Op den 12den Augustus 1852 overleed te Heer, bij *Maastricht*, de Hoog-Edelg. Heer M. de RAS, in leven gepd Militair-Intendant der 1e Klasse, Ridder van den Nederlandschen Leeuw, in den ouderdom van ruim 73 jaren.
Eenige kennisgeving aan Familie-Betrekkingen en Kennissen.

⁂ Heden overleed na een langdurig lijden, tot bittere droefheid van mij en mijne Kinderen, mijn geliefde Echtgenoot, de Wel-Eerwaarde Heer K. RIS, Predikant bij de Doopsgezinden, in den ouderdom van 58 jaren.
Joure, J. RIS,
den 12den Aug. 1852. Geb. WENNEGERS.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving tevens als bijzondere aantenemen.

⁂ Op den veertienden Augustus 1852, overleed te Elberfeld, ons geliefd jongste Kind WILLEM, in den ouderdom van bijna een jaar.
E. H. KOL.
S. KOL,
Eenige kennisgeving. Geb. SMITH.

⁂ Op den 15den Augustus 1852, overleed op Camstra-Buren, bij *Leeuwarden*, de Heer JOHANNES RIENSTRA, in den ouderdom van bijna zeventig jaren.

⁂ Heden overleed, na een geduldig lijden, onze veelgeliefde jongste Dochter, CORNELIA JOHANNA, in den ouderdom van 34 jaren, tot diepe droefheid van ons, onze Dochter, Behuwd-Zoon en hem, met wien zij eerlang door het Huwelijk hoopte verbonden te worden.
Moordrecht, W. YSERMAN.
den 16den Augustus A. YSERMAN,
1852. Geb. SPRUYT.

⁂ Heden overleed ons jongste Kind, ANDRIES, ruim 17 maanden oud. N. WAALEWIJN.
J. M. WAALEWIJN, geb. Van LOON.
Haarlem, den 16den Augustus 1852.

⁂ Heden ontvingen wij het smartelijk berigt, dat onze hartelijk geliefde Zoon HUGO SAMUEL, den 18den Junij laatstleden, in vijftienjarigen leeftijd, te *Batavia* is overleden.
W. J. KRUYT.
Arnhem, B. M. E. KRUYT,
17 Augustus 1852. KRETSCHMER.
Eenige kennisgeving.

⁂ Te Haarlem is op den 17den Augustus 1852 overleden, in den ouderdom van ruim 68 jaren, Mejufvrouw S. C. VISSER BENDER.
Eenige kennisgeving.

⁂ Dankbaar voor de menigvuldige blijken van deelneming door zoo velen mij betuigd bij het overlijden van mijnen Echtgenoot J. H. KOLKMAN, geef ik langs dezen thans gebruikelijken weg kennis, hun toewenschende, zij nog lang voor smartelijke sterfgevallen mogen bewaard blijven, mij verder in hunne toegenegenheid aanbevelende.
Haarlem, G. D. TENBRINKE,
18 Augustus 1852. Wed. *J. H. Kolkman.*
NB. De Affaire zal op den gewonen voet worden voortgezet, wenschende dat vertrouwen waardig te blijven hetwelk de overledene eene reeks van jaren heeft mogen ondervinden.

⁂ Gevoelig voor de deelneming bij de ziekte en het overlijden van den Heer *Hendrik Bos*, betuigt de ondergeteekende, ook namens de Familie hiervoor zijnen hartelijken dank.
H. L. HELD.

⁂ Directeuren van het Kantoor van Administratie van **GECONSOLIDEERDE RENTEN**, ten laste het Koningrijk *Napels*, adverteren, met goedvinden van Heeren Commissarissen derzelve Administratie, dat de **COUPONS** der door hen uitgegevene Certificaten, voor de Zes Maanden Renten, te *Napels* vervallen geweest den 1sten Julij 1852, worden betaald ten Kantore van de *Ontvang- en Betaalkas*, en wel voor zoo verre betreft die van de Certificaten rentende 5 pCt.:
groot Lr. 25.— met *f* 11.43½.
en die „ D. 12½ „ „ 25.15.
en van de Certificaten rentende 4 pCt.:
de Coupons van Lr. 20.— met *f* 9.15.

⁂ Die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan de onder voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van PIETER HOMMELS, in leven Slagter te Bodegraven, overleden aldaar 5 Julij 1852, wordt verzocht daarvan opgave te doen ten Kantore van den Notaris GORDON, te Bodegraven, vóór den 31sten Augustus 1852.

⁂ Alle die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel en de Nalatenschap van ARIEN de BOER, in leven van beroep Schipper, wonende te Opmeer en aldaar overleden, gelieven daarvan opgave of betaling te doen vóór den 1sten September e. k., ten Kantore van den Notaris HAARSELHORST, te Obdam.

⁂ **INSTITUUT voor Pr. JONGE HEEREN.**
Op dit, in alle opzigten, bijzonder gunstig bekende Instituut, in Geld., wenscht men, à *f* 250 's jaars, nog eenige PENSIONNAIRES. De Fr., Eng. en Hoogd. Talen (ook voor de Oude is gelegenheid) worden er, volgens derzelver bijzonderen Landaard, nevens de Wiskunde, het Boekhouden, enz., zuiver en grondig onderwezen. Door het Examen van een' der Pensionnaires bleek, ook dit jaar, op nieuw, de deugdelijkheid van het onderwijs en vele Jongelieden werden reeds voor de Akademiën, den Handel en Burgerlijke Betrekkingen gevormd. Adres, *franco*, Letter K., bij **W. BEIJERINCK**, Boekh., op het Rok-in N°. 132, te Amsterdam.

⁂ Men verlangt zoo spoedig mogelijk, op eene Dorpsschool (Bommelerwaard Waalzijde) eenen ONDERMEESTER, P. G., van den 3den Rang, geëxamineerd in de Fransche Taal en bekwaam de Kerkedienst beurtelings waartenemen. Het Salaris is boven gewone verpleging en veel tijd tot eigen gebruik zeer billijk. Adres *franco*, Letter R, aan de Heeren JOHs. NOMAN en ZOON, Boekhandelaars te Zalt-Bommel.

⁂ Men vraagt tegen genot van Kost, Inwoning en eenig Salaris, eenen ONDERMEESTER van den 4den Rang. Adres met *franco* Brieven, onder Letter B., aan den Boekhandelaar J. KOKER Bz., te Monnickendam.

⁂ G. J. NIJLAND, te Varsseveld vraagt met October of uiterlijk primo November e. k.: Een HULP-ONDERWIJZER, minstens 3den Rang, H. G., mede geschikt voor den Zang en Kerkedienst met Orgel, tegen genot van Inwoning, Kost, Bewasschen en *f* 60. Brieven *franco*, doch liefst in *persoon.*

⁂ Men vraagt zoo spoedig mogelijk, op eene Kostschool: Een' SECONDANT, die grondig Onderwijs kan geven in de *Fransche, Engelsche* en *Hoogduitsche Taal*, niet onbedreven is in de *Wiskunde*, benevens lust en geschiktheid bezit, om met jongelieden uit den deftigsten stand om te gaan. Salaris 200 à 300 Gl., met Kost enz. Brieven *franco*, Lett. W. L., bij den Boekhandelaar J. HERMANS, te Breda.

⁂ Tegen een, naar gelang van bekwaamheid te regelen billijk Salaris, vrije Inwoning en Voeding, liefst aan de Dienstboden-Tafel, wordt gevraagd op een goed gelegen Dorp in Zuid-Holland, tot Geleider-, Lees- en Kantoorbediende, voor een blind Heer van middelbaren leeftijd: Een JONG MENSCH ongehuwd, niet jonger dan 19 jaren, Protestant van belijdenis, goed bekend met de Hollandsche Taal, en genoegzaam met de Fransche en Hoogduitsche, om daarin verstaanbaar te kunnen voorlezen. Aan hem, die bovendien een weinig bekend is met de Engelsche Taal en de inrigting van Koopmans Boeken, zal de voorkeur gegeven worden. Adres met *eigenhandig* geschreven en *gefrankeerde* Brieven, den tijd opgevende waarop de betrekking zoude kunnen worden aanvaard, onder Lettˢ. Q. R., bij den Boekhandelaar C. C. van der HOEK, te Leyden.

⁂ De betrekking van VELDWACHTER, in de Gemeente Wageningen opengevallen zijnde, worden degenen, die daarvoor de geschiktheid bezitten, opgeroepen, om zich, met overlegging van bewijzen van goed gedrag enz., te vervoegen bij den Burgemeester dier Gemeente, vóór den 28sten Augustus 1852.

⁂ Een gehuwde TUINMAN, tusschen de 25 en 30 jaren oud, van de P. G., het Snoeijen en Broeijen van liggend en staand Glas, het aankweeken van Bloemen grondig verstaande, en van de beste getuigschriften voorzien, zag zich gaarne met November of Februarij geplaatst. Informatiën op *franco* Brieven zijn te bekomen onder Lett. A. A., bij den Boekhandelaar J. M. W. WAANDERS, te Zwolle.

⁂ *Twee* SCHRIJNWERKERS-KNECHTS, hun werk grondig verstaande, en vast werk begeerende, kunnen zich dadelijk adresseren bij J. W. PAVERS, Mr. Schrijnwerker te Wageningen.

⁂ Aan GEHUWDE LIEDEN zonder Kinderen, wordt gelegenheid aangeboden, om gedurende de Wintermaanden te bewonen: Een Huis met Tuin, gelegen buiten eene der Poorten der Stad Haarlem, met eene wekelijksche toelage voor het Schoonhouden en Bewaren van hetzelve. Inclinerenden, van goede getuigschriften voorzien, adresseren zich met *franco* Brieven, onder Letter G., bij den Boekverkooper en Boekdrukker A. C. KRUSEMAN, te Haarlem.

⁂ Eene Jufvrouw van de P. G., geëxamineerd in de Hollandsche, Fransche en Duitsche Talen, Geschiedenis, Aardrijkskunde, enz.; bedreven in alle soorten van Vrouwelijke Handwerken, verlangt als SECONDANTE of GOUVERNANTE geplaatst te worden. Adres *franco*, onder Lett. B., bij de Kantoor-Boekverkoopers Van TUBERGEN & KRUYSMULDER, Rokin, bij den Vijgendam te Amsterdam.

⁂ Eene MODISTE, haar vak grondig verstaande liefst van de P. G., kan tegen primo November of iets vroeger geplaatst worden. Men adressere zich met *franco* Brieven, onder Letter M., aan de Boekhandelaren A. MONGERS en ZOON, te Doesborgh.

⁂ Men verlangt terstond te Utrecht, bij twee Kinderen van 2 en 3 jaren: Eene bekwame KINDERMEID, boven de 20 jaren en Gereformeerd, reeds als zoodanig gediend hebbende en daarvan de beste getuigschriften kunnende overleggen. Adres bij den Boekhandelaar J. G. BROESE, te Utrecht, onder de Letters P. R. Brieven *franco.*

⁂ Tegen November wordt in een klein, stil Huishouden als *tweede Meid* gevraagd: Een DIENSTMEISJE, dat goed Naaijen, Strijken en met de Wasch kan omgaan, en waarvan men in alle opzigten goede getuigenis bekomen kan. Brieven *franco*, onder Lett. H., bij den Boekhandelaar J. G. BROESE, te Utrecht.

⁂ Eene Dienstbode, 46 jaren oud, van de Gereformeerde Belijdenis, ruim 15 jaren in een klein deftig Huisgezin werkzaam als Meid alleen, wenschte met November geplaatst te worden als WERKMEID. Adres met *franco* Brieven, onder Letter P., bij J. H. KNOOP, op het Donkere Sparen, te Haarlem.

⁂ Voor eene fatsoenlijke VROUW of MEISJE, is er gelegenheid tot het verkrijgen eener zaak, die in elke Stad kan gedreven en door ieder kan uitgeoefend worden, wijl dezelve overal behoefte is. In Noord-Holland, Gelderland of Overijssel bestaat zij nog niet. Er is eene geringe som toe benoodigd. Adres, per *franco* Brieven, Letter M., bij den Boekhandelaar G. PORTIELJE, te Amsterdam.

⁂ *On demande au plustôt, ou pour le 1r. Novembre, dans une famille distinguée à Utrecht, une BONNE, de préférence Anglaise, ou bien une Suisse, du culte réformé, pour avoir soin de deux petits garçons de 2½ et 3½ ans, ayant d'ailleurs déjà servi comme telle, ce dont il est indispensable qu'elle produise les meilleurs certificats. On est prié de s'adresser par écrit, sous les initiales P. R., au Libraire J. G. BROESE, à Utrecht, et d'affranchir les lettres.*

TENTOONSTELLING
TE ARNHEM.

Namens de *Commissie voor de Tentoonstelling van Voortbrengselen van Nijverheid*, wordt berigt, dat de BILJETTEN VAN VERLOTING der door de Commissie aangekochte Voorwerpen verkrijgbaar gesteld zijn, behalve aan het Gebouw der Tentoonstelling, bij de onderstaande Boekhandelaren, als: te Arnhem, bij *Is. An. Nijhoff*; te Amsterdam, bij *de Gebr. van Cleef* en *P. N. van Kampen*; te Haarlem, bij *A. C. Kruseman*; te Leyden, bij *P. Engels*; te 's Gravenhage, bij *A. van Hoogstraten en Zoon* en *P. H. Noordendorp*; te Delft, bij *W. N. C. Roldanus*; te Rotterdam, bij *H. V. van Gogh* en *H. A. Kramers*; te Dordrecht, bij *Blussé en Van Braam*; te Middelburg, bij *Van Benthem en Jutting*; te 's Hertogenbosch, bij *Gebr. Muller*; te Breda, bij *Broese C°.*; te Utrecht, bij *J. G. van Terveen & Zoon*; te Leeuwarden, bij *W. Eekhoff*; te Groningen, bij *J. Oomkens*; te Zwolle, bij *H. L. van Hoogstraten*; te Deventer, bij *G. Brouwer*; te Zutphen, bij *A. E. C. van Someren*; te Nijmegen, bij *C. A. Vieweg*; te Tiel, bij de Wed. *Van Wermeskerken.*

TENTOONSTELLING TE ARNHEM.

Namens de Commissie voor de Tentoonstelling van voortbrengselen van Nijverheid wordt berigt, dat de BILJETTEN van VERLOTING, der door de Commissie aangekochte Voorwerpen, verkrijgbaar gesteld zijn, in de Stad Haarlem, bij den Boekverkooper A. C. KRUSEMAN, aldaar.

⁂ *Burgemeester en Wethouders der Gemeente van de* RIJP, brengen ter algemeene kennis, dat de KERMIS in die Gemeente zal aanvangen op Zondag den 5den September e. k., en dat op dezelve geene *Dobbelspelen* zullen worden toegelaten, terwijl met de *Bedelaars* overeenkomstig de bestaande bepalingen zal worden gehandeld.
Rijp, den 17den Augustus 1852.
Burgemeester en Wethouders voornd.,
R. GROOT.
De Secretaris,
S. APPEL.

⁂ Wordt gevraagd binnen Velp, voor een *Heer en Dame*: Twee GEMEUBILEERDE KAMERS, met KOST en BEDIENING, voor eenige maanden. Hierop reflecterenden gelieven optegeven de prijs, en zich met *franco* Brieven te vervoegen bij P. A. SPAAN, te Arnhem, onder Letters V. T.

*** **EEN MEDICINAE DOCTOR,** vraagt ten spoedigste bij fatsoenlijke Menschen, van de P. G., KAMERS, met KOST enz.; liefst op een Dorp waar behoefte aan genoegzame Geneeskundige hulp bestaat. Opgave van prijs en gelegenheid, *franco*, onder Letter Z., bij A. CRANENDONCQ en ZOON, Boek-, Plaat- en Kunsthandelaren te Nijmegen.

*** **Te HUUR, tegen 1° Mei 1853:** Het in de nabijheid van de Stad Arnhem, zeer aangenaam gelegen BUITENVERBLIJF, genaamd *KLEINWARNSBORN*, bestaande in ruime Heerenhuizinge, Koetshuis en Stalling voor vier Paarden, Tuinmanswoning en Tuin. Te bevragen per *franco* Brieven, onder de Letters B O., bij den Boekverkooper H. B. BREIJER, te Arnhem.

*** **IN HET VLEK *BENTHEIM*, KONINGRIJK *HANOVER*,** wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden: Een voor weinige jaren nieuw gebouwd HEERENHUIS, voorzien van verscheidene Boven- en Benedenkamers, meerendeels geplafoneerd en met Stookplaatsen voorzien, ruime Keuken en Waschkamer met Regenwaterspomp, groote Droogzolder en vier verwulfde Kelders. Voorts groote Opene Plaats, waarop Koetshuis en Staling voor Paarden en Koeijen, met eene daaraan grenzenden extra grooten TUIN, beplant met verschillende soorten van Vruchtboomen en voorzien met twee Welwaterspútten; eindelijk nog een aan den Tuin grenzend Kamp best BOUWLAND, mede met Vruchtboomen omplant.

Het Perceel is tevens bijzonder geschikt om voor *Logement* te worden ingerigt.

Nadere informatiën zijn op *franco* aanvrage te bekomen bij den Heer Senator A. W. NEESEKER, te Bentheim.

*** **A T T E N T I E.**
Er wordt te KOOP gevraagd: Eene solide nette TILBURRIE, met lederen Kap, met opgaaf der naaste prijs. Brieven *franco*, onder Lett. H., bij de Boekhandelaars JOHs. NOMAN en ZOON, te Zalt-Bommel.

*** G. W. WESSELING, zal op Maandag den 23sten Augustus 1852, des namiddags ten half drie ure, te Amsterdam in *de Witte Zwaan* op den Nieuwendijk, presenteren te Verkoopen: Eene extra mooije nieuw aangekomene partij Greenen en Vuren, Dramsche en Bijhavensche, Riga, Narva en Memelsche Balken, Rigasche en Memelsche Wagenschotten, Memelsche Eiken Balken, Borga, Wijburger, Memelsche en Noordsche Deelen, Juffers, Ellens, Eikenhout, Azijnestokken en andere **HOUTWAREN.** Liggende in den Binnenkant en op den Wal.

*** G. J. KOOPMAN, TH. REICHELT en W. C. DE BOSSON, zullen op Maandag den 23sten Augustus 1852, des middags ten 12 ure, in het Lokaal in de Warmoesstraat, over de Papenbrugsteeg, presenteren te verkoopen: Extra mooije, nieuw aangekomene *Noordsche* Balken, Spieren, Ellens, Juffers en Deelen; **NIEUWE** Vuren en Greenen *Riga-*, *Hamburg-*, *Dantzig-*, *Stettin* en *Narva* Balken en Sparren, Amerikaansche- en Zweedsche Planken, Platen, Deelen en Deksehroten en Wezelsche Ashouten. Liggende in de Oude Schans en op de Wallen. Volgens Notitiën te bekomen bij **ALTIUS & Co.**

*** Op Maandag den 30sten Augustus 1852, des voormiddags ten 11 ure precies, zal men, ten overstaan van den Notaris BUSKES, te Utrecht, aan de Houtazijn-Fabriek te Oudenrijn, nabij de Catharijne Barrière der Stad Utrecht, tot **AFBRAAK** verkoopen:

Een gedeelte der GEBOUWEN, tot gezegde Fabriek gediend hebbende, alsmede eene LOODS, gedekt met Pannen, lang 35 Ellen, Breed 13 Ellen en hoog 9½ El.

Te bezigtigen dagelijks, behalve Zondags, van des morgens 10 tot 2 ure.

*** **Men is voornemens**, ten overstaan van M. R. LIPPITS, Notaris te Hoorn, op Woensdag 1 September 1852, des morgens ten 10 ure in de Herberg van *Gerrit Koning*, aan de Goorn, onder Berkhout, in het openbaar te verkoopen: Eene kapitale HUISMANSWONING met SCHUUR, ERF en diverse Percelen, uitmuntend WEILAND, te zamen groot 19 Bunders, 15 Roeden, 70 Ellen, staande en gelegen aan den Mac-Adamsweg, te Berkhout. Informatiën zijn te bekomen bij bovengenoemden Notaris.

*** **BELANGRIJK BERIGT.**
Uithoofde van bijzondere omstandigheden, zal men ten overstaan van den Notaris L. LIBERT, residerende te Rhenen, publiek op Woensdag den 15den September 1852, doen inzetten en 14 dagen daarna op Woensdag den 29sten September, beiden des namiddags ten vijf ure, in het natemeldene Logement *de Grebbe*, finaal aan de meest- en genoegbiedenden verkoopen:

Het van ouds bekende en zeer gerenommeerde LOGEMENT *DE GREBBE*, zeer aangenaam gelegen in de Gemeente Rhenen aan den voet van den Grebbenberg tusschen de Steden Rhenen en Wageningen op een half uur afstand van ieder dier Steden, in welk Logement de *Logementhouderij* gedurende eene reeks van jaren met het beste gevolg is en nog wordt uitgeoefend, hetwelk meer dan een ruim bestaan opleverd, waarvan de Verhuring onlangs in het *Handelsblad* en *Haarlemsche Courant* was geannonceerd, van welke Verhuring men thans heeft afgezien.

Alles breeder bij Biljetten omschreven, terwijl de Voorwaarden van Verkoop acht dagen voor den inzet ten Kantore van den Notaris *Libert*, ter lezing zullen liggen, bij wien op *franco* aanvrage nadere informatiën te bekomen zijn.

*** **DE BADPLAATS ISCHL,**
thans het tijdelijk verblijf van *H. M.* onze geëerbiedigde *KONINGIN*.

HET LEESKABINET, een Maandwerk, van den dag op gezetten tijd levert, bevat in het Nommer van 1 September e. k., een *Zomertogtje door het Oostenrijksch Salzkammergut*, waarvan het Marktvlek *Ischl* het middenpunt uitmaakt. Vele weinig of niet bekende bijzonderheden dier vermakelijke Landstreek komen daarin voor. Van de bij dit Artikel behoorende Platen, stelt de eene voor: *Ischl. Gezigt op het Groote Hotel.*

Het LEESKABINET is, in aanmerking genomen van hetgeen geleverd wordt, het goedkoopste van alle onze Maandwerken.

*** Bij den Boekhandelaar W. BEIJERINCK, te Amsterdam, is verschenen:

EENE FRAAIJE UITVOERIGE VOORSTELLING VAN DE WEDSTRIJD DER ZAANLANDSCHE ZEIL- EN ROEIVEREENIGING,

gehouden den 24sten Julij 1852.

Met toepasselijk daarom vervaardigde illustratiën ontworpen en naar de Natuur geteekend, door den gunstig bekenden Kunstschilder *E. KOSTER.*

De prijs is op Chineesch Papier *f* 1,50, op gewoon Papier *f* 1,—.

NB. Wordt niet dan op aanvrage in Commissie gezonden.

VOOR GYMNASIËN EN INSTITUTEN.

Door *H. FRIJLINK*, te Amsterdam, is *heden* uitgegeven en *alom* verkrijgbaar gesteld:

1. HANDBOEK DER TIJDREKENKUNDE. Door H. SLUYTERS, Een Boekdeel in gr. 8°. Prijs *f* 1,80.

Dit is het eerste volledige Handboek over deze wetenschap, dat in onze taal het licht ziet. De zaak wordt er, zonder noodelooze uitvoerigheid, *volledig* en *grondig* in behandeld.

2. KLEINE MYTHOLOGIE DER GRIEKEN EN ROMEINEN. Door F. NÖSSELT, *in leven Hoogleeraar te Breslau.* In post-8°. Prijs *f* 0,90.

Dit Handboekje onderscheidt zich van andere leerboeken over de Mythologie door zijne *volledigheid* bij *beknopten vorm.*

Zoo vindt men er onder anderen het omstandig verhaal in van den Trojaanschen oorlog, gevolgd door de lotgevallen van *Ulysses* op zijne terugreis naar Ithaca, enz.

De in dit werkje voorkomende *eigennamen* zijn, ten gemakke van eerstbeginnenden, *geaccentueerd.*

Opgemelde Uitgever debiteert met succes de volgende leerboeken:

ENGELSCHE TAAL.

L. Hakbijl, **Grondbeginselen om het Engelsch te leeren spreken.** 2e *Druk.*		*f* —,75.
———— **Handleiding tot het lezen en beoefenen der Engelsche taal.** 3e *Druk.*	Prijs	—,90.
———— **Gronden der Engelsche Spraakkunst.**		1,25.
———— **Verzameling van Koopmansbrieven.**		1,25.
———— **Verzameling van Engelsche Gesprekken.**		—,90.

AARDRIJKSKUNDE.

J. G. F. Cannabich, **Leerboek der Aardrijkskunde.** 6 Deelen.	*f* 10,80.
———— **Aardrijkskunde voor Schoolgebruik.**	1,25.
E. v. d. Maaten, **Kleine Aardrijkskunde voor Schoolgebruik.** 3e *Druk.*	—,50.
Frijlinks Kleine School-Atlas. *Derde uitgave*, in staal.	1,25.

VOOR GYMNASIËN EN INSTITUTEN

is bij GEBR. CAMPAGNE, te Tiel, uitgegeven:

ALGEMEENE GESCHIEDENIS.

Een Lees- en Leerboek tot eigen oefening en ten dienste van het Onderwijs, vooral der middelbare Scholen, door

Mr. A. W. Engelen,

eertijds Schoolopziener in het 2e district van Gelderland.

Prijs *f* 1,50.

Hoewel dit voortreffelijk Werkje nog slechts korten tijd het licht ziet, is het bereids op vele inrigtingen van middelbaar onderwijs ten gebruike ingevoerd.

*** **Op heden is aan de talrijke Inteekenaren verzonden:**

KONINKLIJKE WEG NAAR DEN HEMEL,

door JOH. CALVIJN, 2de *Aflevering.*

De tweede Druk der *eerste Aflevering* is bij alle Boekhandelaren ter bezigtiging voorhanden. De prijs van het geheele Werk, dat in *tien Afleveringen* compleet zal zijn, is bij Inteekening *f* 2. –, terwijl er eene Naamlijst der Inteekenaren vóór het Werk wordt geplaatst.

Tot aan de uitgave der *vijfde Aflevering* blijft de Inteekening opengesteld.

LETTERZETTERS

werk verlangende, kunnende hetzelve dadelijk erlangen te Gorinchem, bij J. NOORDUYN en ZOON. Brieven *franco*; bij wien van de pers is gekomen:

GROOT WARMOEZIERS HANDBOEK,

DOOR

T. F. UILKENS.

Dit Boek bevat op bijna 1100 Bladzijden, zeer compres gedrukt, en in Vergulden Linnen Band gebonden, de geheele behandeling van alle Binnen- en Buitenlandsche Gewassen, die tot de Warmoezerij gerekend kunnen worden te behooren, zoowel op de Bouwlanden in het groot als in de Moestuinen, de broei- en de Stookkassen. Pr. *f* 5,90.

HANDLEIDING voor den JAGER, of JAGT-CURSUS.

Inhoudende de wijze om het Wild overal op te sporen en te schieten, het dresseren der Honden en alles wat verder op de Jagt betrekking heeft; benevens de Wet tot regeling der Jagt en Visscherij, door

H. E. G. SMITSHUYZEN,

1ste Luit. der Infanterie. Prijs 55 Cents.

*** Bij C. H. VAN NEDERHASSELT en ZOON, te Maarssen, is uitgegeven:

F. GERSTÄCKER, De geheimen van de Kwakerstad, 3 Dln. met Gelith. Titels en Vignetten . . . . à *f* 9,20.

Vroeger van de pers verschenen:

J. DE VRIES, Alva in Antwerpen, of de wraak eens Vaders, met Gelith. Titel en Vignet. . . . . à *f* 2,30.

J. F. BOSDIJK, Mijne oude Vrienden en Vriendinnen, met Gelith, Titel en Vignetten . . . . à *f* 2,90.

NB. Deze drie Werken zijn uitmuntend geschikt voor LEESGEZELSCHAPPEN.

*** Gallerij van PORTRETTEN reeds verschenen in het **Album der Schoone Kunsten:**

L. Roijer.	*Johan van Scorel.*
G. J. J. van Os.	*C. G. Withuys.*
Joh. J. H. Verhulst.	*S. J. van den Bergh.*
Gustaf Wappers.	*L. Verveer.*
J. P. Hasebroek.	*Z. M. Koning Willem III.*
J. J. L. ten Kate.	Mevr. *Wattier-Ziezenis.*
K. Gutzlaff.	Mej. *E. J. Hasebroek.*
Th. van Rijswijck.	*J. A. Alberdingk Thijm.*
Bilderdijk.	*H. Tollens Cz.* (Onderhanden voor de eerstvolgende Afl.)
J. W. Pieneman.	
Rembrandt.	

Deze serie wordt maandelijks geregeld vervolgd met het Portret van een onzer beroemdste Landgenoten; de prijs van elke maandelijksche Aflevering, inhoudende: Een naar het leven geteekend *Portret* en minstens vijf Vellen druks, kost **slechts *f* 1,25.** Men abonneert zich alom.

Haarlem, Aug. 1852. J. J. VAN BREDERODE.

*** Door J. DE LANGE, te *Deventer*, is verzonden:

DE ZEVENTIENDE JAARGANG VAN DEN

OVERIJSSELSCHEN ALMANAK

VOOR

OUDHEID EN LETTEREN, 1852.

In groot 12mo. *f* 1,50.

waarin de volgende stukken: *Bijdragen tot de kennis van den ouden loop van den IJssel tusschen Westervoort en Deventer*, door Mr. R. W. TADEMA; — *Eene wereldkaart uit de middeleeuwen*, door M.; — ALEXANDER HEGIUS, door M.; — *Oude formaliteiten bij het doen van donatien*, door M.; — *De IJssel, als handelsweg en als waterweg, van de vroegere tijden tot heden. Geschiedkundige proeve*, door Mr. E. A. JORDENS, *Advocaat te Arnhem*; — *Oude munten*, door J. M. V. R.; — *Aanslag op de stad Hasselt door de spaanschgezinden, op den 27sten September 1584*, door F. A. EBBINGE WUBBEN; — *Het alliantietractaat met Frankrijk van 16 Mei 1795*, door Mr. J. VAN DOORNINCK; — *De schrijver van den tegenwoordigen staat van Overijssel*, door M.

*** De Boekhandelaar W. N. C. ROLDANUS, te Delft, heeft uitgegeven:

TIJDREKENKUNDIG OVERZIGT DER ALGEMEENE GESCHIEDENIS

TEVENS INGERIGT TOT BEOEFENING DER

GESCHIEDKUNDIGE AARDRIJKSKUNDE,

ten gebruike van Gymnasien, Instituten, enz.,

DOOR

M. J. A. MASTHOFF,

PRÆCEPTOR AAN HET GYMNASIUM TE DELFT.

MET EENE VOORREDE VAN

Dr. J. P. Arend.

Prijs *f* 1,—.

„Zoo ver wij weten”, zegt Dr. AREND, „is dit het eenige Leerboek, hetwelk de *Geschiedenis* behandelt in verband met *Tijdrekenkunde* en *Aardrijkskunde*; terwijl tevens de namen van beroemde Letterkundige personen, in de verschillende Tijdperken, worden opgegeven. Ook als *legger* kan het goede diensten doen.”

*** Van de pers gekomen bij P. N. VAN KAMPEN, te Amsterdam:

De GOUDEN LADDER der FORTUIN.

NAAR HET ENGELSCH VAN

ROBERT BELL,

door C. M. MENSING.

3 Deelen, met 3 verschillende Vignetten. *f* 7,80.

[*Zie verder het vervolg.*]

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.

VERVOLG van de *Donderdagsche*

HAARLEMSCHE COURANT

van 19 Augustus 1852.

PROGRAMMA

VAN DE

NEDERLANDSCHE

MAATSCHAPPIJ

TER BEVORDERING VAN

NIJVERHEID.

1852.

De NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TER BEVORDERING VAN NIJVERHEID heeft, in hare *vijf en zeventigste* Algemeene Vergadering, gehouden te Haarlem, op den 20sten, 21sten en 22sten Julij 1852, onder voorzitting van den Heer President-Directeur ***C. J. DE BRUYN KOPS***, de volgende *Medailles* toegewezen, als:

Aan den Heer A. Kakebeeke Jz., Grondeigenaar en Landbouwer te *Krabbendijke*, provincie *Zeeland*, de *gouden medaille*, voor eene verhandeling met monsters over het *verbouwen van Canadatarwe* gedurende vijf achtereenvolgende jaren, in vergelijking met bekende tarwesoorten, in antwoord op prijsvraag n°. 230, onder de spreuk: *Die de laatste korrels wil hebben, verliest de eerste.*

Aan den Heer F. W. van Eeden, te *Haarlem*, eene *zilveren medaille*, voor eene verhandeling over het *bederf in de Narcissen* in antwoord op prijsvraag n°. 292, onder de spreuk: *Les curieux qui cultivent des fleurs les ont à défendre contre bien des insectes.* Reaumur.

Aan den heer J. R. F. Nievergeld, fabrijkant van Galvanoplastische voorwerpen te *'s Gravenhage*, de *zilveren medaille*, voor ingezonden *galvanoplastisch verkoperde retorten.*

Aan de volgende personen is eene EERVOLLE VERMELDING *toegekend.*

Aan den heer Nicolaas Gerardus Tholen, te *Boskoop*, als schrijver van *eene verhandeling over de Houtteelt* in antwoord op prijsvraag n°. 326, onder de spreuk: *Houtcultuur*, welke verhandeling algemeen boven de twee anderen is geschat geworden. Daarbij is bepaald dat het stuk zelve, naar aanleiding der daarop gemaakte aanmerkingen, door den schrijver worde omgewerkt tot een geschikt handboek voor de houtcultuur in Nederland, en door hem afzonderlijk uittegeven of daartoe weder later aan de Maatschappij aan te bieden.

Aan den heer J. G. Erdtsieck Theodoruszoon, te *Haarlem*, als schrijver *eener verhandeling over het wegschiften der verwen in standolie*, in antwoord op prijsvraag n°. 300 onder de spreuk: *onderzoek leidt tot verbetering.*

Aan den Heer H. Grootegoed, te *Monster*, als schrijver *eener Verhandeling over den Akker- en Tuinbouw in het Westland*, in antwoord op prijsvraag n°. 337, onder de spreuk: *Lust laat geen rust.*

De volgende stukken zijn om de daarbij vermelde redenen IN ADVIES *gebleven*:

Monsters zaaigroen, als middel tegen het zwart of den brand in de granen, dewijl er nog geene volledige berigten deswegens ontvangen waren.

Monsters, scheikundig geconcentreerde meststof, om reden als boven

Eindelijk zijn de onderstaande stukken om de daarbij vermelde redenen ONBEKROOND *gebleven.*

Model en afteekening van eene verbeterde brandspuit, ingezonden in antwoord op prijsvraag n°. 298, onder de spreuk:

Door water en door lucht,
Wordt vreeslijk vuur getucht.

Omdat men het model onvolledig en de vinding niet nieuw achtte of althans geene verbetering opleverde.

Twee Verhandelingen over de Houtcultuur, in antwoord op prijsvraag n°. 326, onder de spreuken:

a. Ter raadpleging.
b. De ondervinding is de beste leermeesteres.

Omdat aan den schrijver der Verhandeling onder het motto houtcultuur als hierboven, eene eervolle vermelding is toegestaan en de beide overigen om verschillende redenen minder in aanmerking zijn gekomen.

Drie Verhandelingen over de *ontginning van een bepaald stuk heideveld*, volgens het stelsel van den belgischen Ingenieur Kummer, in antwoord op prijsvraag n°. 282, onder de spreuken:

a. Doe wel en zie niet om.
b. Beproeft alle dingen en behoudt het goede.
c. Die niet zaait zal ook niet maaijen.

Hoewel aan de Verhandeling *a. Doe wel en zie niet om*, door enkele beoordeelaars eenigen lof is toegekend, zoo achtte men die te onvolledig om daaraan eenige onderscheiding toe te kennen, terwijl de Verhandelingen B. en C. eenparig zijn afgekeurd geworden.

Eene Verhandeling over *de inrigting van model- en proefboerderijen in Nederland*, in antwoord op prijsvraag n°. 294, onder de spreuk: *Die niet zaait zal ook niet maaijen.* Omdat *deze* Verhandeling, volgens het eenstemmig gevoelen der beoordeelaars, door oppervlakkigheid en verkeerde beschouwingen niet aan het doel der prijsvraag beantwoordt.

Eene Verhandeling over het *wegschiften der verwen in standolie*, in antwoord op prijsvraag n°. 300, onder de spreuk:

Verwaarloos niets, hoe nietig het ook schijn,
Een moerbeiblad wordt door den tijd satijn.

Omdat die niet aan het doel der prijsvraag beantwoord.

Afteekening en beschrijving van eenen *waterkijker*, onder de spreuk: *Waterland houdt stand.* Omdat de teekening en beschrijving ongenoegzaam bleken te zijn ter beoordeeling, wordende evenwel de inzender aangemoedigd tot een verder naauwkeurig onderzoek, ondersteund door de middelen die de wetenschap in deze dagen aan de hand geven.

Twee en veertig stuks kantoor- kamer- en toilet almanakken, onder de spreuk: *Stilstaan is achteruitgaan.*

Uithoofde de almanakken na een vergelijkend onderzoek, geene bijzondere verdiensten bevatten.

Afteekening van een werktuig om koperdraad met zijde of katoen te bekleeden, voor electromagnetische toestellen.

Omdat er hier te lande eene fabriekmatige inrigting op groote schaal bestaat die aan alle behoefte ruimschoots voorziet.

Monsters poeder tot wering van het zwart in de tarwe en ter verdrijving der slakken.

Daar het onderzoek hiermede in het werk gesteld, geene gunstige resultaten heeft opgeleverd.

Eene vereenvoudigde draagbare handbrandspuit.

Omdat men oordeelde dat het werktuig niet overeenkomstig was aan de opgave, en alzoo niet aan de vereischten voldeed.

Een nieuw verbeterd filtereertoestel, een eenvoudige hevel en eene nieuwe verbeterde glazenwaschspuit, met daarbij behoorende verklaring.

Omdat geen der ingezonden voorwerpen als nieuw of doelmatig in aanmerking konden komen.

ONBEOORDEELD IS GEBLEVEN

Een leesboek over de Nederlandsche Landhuishoudkunde, in antwoord op prijsvraag n°. 293, onder de spreuk:

Der Welt ist die Wiege des Ackerbaus
Die Kultur ist die Amme, die Ihn säugt
Die Intelligenz ist die Mutter, die Ihn pflegt.

Daar het gebleken is, dat deze verhandeling in de termen valt van art. 143 der wet, zoo is het naambillet geopend en bevonden dat daarvan schrijver was: Jacob Lambertuszoon Adriani, Predikant te *Lutjebroek.*

Door de Maatschappij zijn de navolgende NIEUWE PRIJSVRAGEN *uitgeschreven:*

N°. 1. 1° Waaraan is de mislukking toe te schrijven, der gewassen die in eenige nieuw bedijkte polders na de eerste oogsten is opgemerkt?

2°. Welke middelen dienen aangewend te worden om die mislukking, voor te komen?

Antwoorden in te zenden voor ult°. September 1855. *De gouden medaille.*

2. 1°. Op welke wijze kan men de menschelijke uitwerpselen met wegneming van hunne onaangename lucht, doch met volkomen behoud van hunne mestende kracht op min kostbare wijze in den zelfden gemakkelijk te vervoeren vorm als de Guano brengen?

2°. Aangezien eene groote hoeveelheid urine, waarvan de bijzondere krachtige werking als meststof erkend is, verloren gaat, wordt gevraagd: Op welke wijze kan de urine op eene min kostbare wijze ingezameld, van het overtollige water bevrijd, en bewaard worden; hoe kan men hare werkzame bestanddeelen insgelijks zonder groote kosten, terug brengen tot een kleiner volumen, dat gemakkelijk vervoerbaar is?

3°. Welke is de doelmatigste wijze om de inzameling, bewaring en toebereiding van vaste en vloeibare uitwerpselen in groote steden tot stand te brengen en daarvan eenen tak van industrie te maken, welke voor de algemeene gezondheid bevorderlijk en voor den landbouw hoogst nuttig is?

Antwoorden in te zenden voor ult°. September 1854. ***De gouden medaille.***

3. De Maatschappij looft hare *gouden medaille* benevens *f* 500 uit, aan hem die voor ult°. September 1855 zal hebben ingeleverd, eene verhandeling over de ontginning van heideveld door besproeijing, alles met het oog op onzen Nederlandschen bodem.

De Maatschappij, overtuigd dat niet één bepaald stelsel van besproeijing voor alle heidevelden geschikt is, verlangt daar voor eene handleiding te bekomen. Zij vraagt berekeningen van kosten, en schets-teekeningen, zoo van voedings- als van afwateringskanalen, alsmede van de kunstwerken die noodig zullen geoordeeld worden, zij wenscht dat daarin op voldoende gronden aangewezen worde, welk water en welke bodem voor de besproeijing geschikt zijn, en welke die geschiktheid missen. Zij vraagt de waarde der gronden na de daarstelling der werken, vergeleken met de oorspronkelijke waarde en de aantewenden kosten, zoo naauwkeurig mogelijk opgegeven te zien.

4. Men vraagt eene volledige en naauwkeurige beschrijving van het technisch gebruik dat hier te lande, zoo wel als in het buitenland, van de turf wordt, of wel, kan worden gemaakt.

De Maatschappij looft voor het best en voldoend antwoord de *gouden medaille* uit, en bovendien *f* 300, zoo monsters daarbij worden gevoegd, van de verschillende te verkrijgen producten.

Antwoorden in te zenden voor of op ult°. September 1854.

5. Aangezien de lompen en wel vooral die welke tot de vervaardiging van het gemeene papier worden aangewend, sedert eenigen tijd belangrijk in prijs gestegen zijn, en dit natuurlijk van invloed is op de prijzen van het papier, zoo vraagt de Maatschappij: of hierin niet te voorzien zoude zijn, door bijvoeging bij de gewone lompen, van eene meerdere of mindere hoeveelheid, andere daarvoor bruikbare zelfstandigheden. Een vereischte is, dat de prijs dezer grondstoffen, die der gewone lompen niet overtreft en het papier even goed en sterk is als dat, hetwelk vroeger uitsluitend uit linnen lompen vervaardigd werd, terwijl het tevens zal moeten blijken dat de te gebruiken zelfstandigheden in genoegzame hoeveelheid te verkrijgen zouden zijn.

De Maatschappij verlangt als monster *één* riem van elk der meest gebruikelijke papiersoorten, met opgave van zwaarte, den aard der grondstoffen, de verhouding der bij de lompen gevoegde hoeveelheid voor de onderscheidene papiersoorten en of die grondstoffen steeds in genoegzame hoeveelheid te verkrijgen zouden zijn.

Antwoorden met monsters in te zenden voor of op ultimo September 1855, de *gouden medaille* en *f* 300.

6. De Maatschappij looft haren *gouden medaille* uit aan hem, die in Nederland vervaardigt en in den handel verkrijgbaar stelt: Lijm, welke de eigenschappen van de scheepslijm van *Jeffrey* (*marine glue*) bezit, en waarvan de prijs niet hooger is dan die der Engelsche.

De monsters moeten ingezonden worden met getuigschriften en beschrijving der wijze van vervaardiging voor of op ult°. September 1854.

De prijsvragen, waarvan de termijn van beantwoording verstreken was, en die op NIEUW, MET *of* ZONDER EENIGE VERANDERING, *wederom worden voorgesteld, zijn de volgende:*

N°. 1. Welke middelen kunnen er worden aangewend om het moederkoorn (*secale cornutum*) in de rogge voor te komen? de *tweede gouden medaille.* Antwoorden intezenden vóór ultimo September 1854.

2. Er bestaan belangrijke beschrijvingen van den Landbouw, in eenige gedeelten van Nederland, terwijl echter deze afzonderlijke opstellen niet anders kunnen worden beschouwd, dan als bouwstoffen voor eene algemeene wetenschappelijke beschrijving van den Landbouw in Nederland, en er, behalve de beschrevene hier te lande, nog eene menigte andere wijzen om den Landbouw te drijven bestaan, welke evenzeer belangrijk zijn voor de geschiedenis der wetenschap en de vergelijking van den toestand onzes Landbouws met dien van den buitenlandschen, zoo zoude het hoogst wenschelijk zijn, langzamerhand genoegzame bouwstoffen bij een te kunnen verzamelen, voor eene volledige beschrijving van het boeren-bedrijf over het geheele Koningrijk.

De Maatschappij verlangt te dien einde: *Eene naauwkeurige landhuishoudkundige beschrijving van iedere Provincie van Nederland.*

Voor elk voldoend antwoord, betrekkelijk elke Provincie, looft de Maatschappij uit hare *gouden medaille*, en, indien de verdienste van het stuk daartoe grond geeft, eene remuneratie.

De antwoorden, met voldoende bewijzen en getuigschriften, intezenden vóór of op den laatsten September 1854.

3. Sedert eenige jaren, wordt, in onderscheidene oorden van Nederland, zeer geklaagd over het *niet opnemen van kalf bij koeijen.* Men vraagt daarom, waaraan moet dit kwaad worden toegeschreven; welke zijn de oorzaken en gevolgen, en welke middelen kunnen worden aangewend tot voorkoming van hetzelve?

De Maatschappij looft hare *tweede gouden medaille* uit aan dengenen, die, vóór of op den laatsten September 1854, hieromtrent een antwoord zal hebben ingezonden, op voldoende waarnemingen gegrond en door bewijzen gestaafd.

4. Daar de tot dus verre uitgegevene leesboeken, voor de Nederlandsche landjeugd, niet geheel aan het oogmerk schijnen te beantwoorden, om, namelijk de hoofdzaak van den *wetenschappelijken* en *praktischen* landbouw, in bepaalde toepassing op *Nederland*, in eenen behagelijken vorm en met *juiste kennis* van zaken voor te dragen, looft de Maatschappij hare *eerste gouden medaille* en *f* 200 uit, aan hem, die een, naar de uitgebreidheid van het onderwerp, zoo veel mogelijk beknopt *Leesboek over de Nederlandsche Landhuishoudkunde* aan haar inzendt, bestemd voor leerlingen of jeugdige landbouwers; op zoodanigen voet ingerigt, dat het, op de hoogste klassen der lagere scholen, of bij het middelbaar onderwijs kan gebruikt worden, en handele, zoowel over den eigenlijken akker- en tuinbouw en veeteelt, als ook over de ooftboomen en houtteelt, gelijk die, door overneming van goede zaken uit het buitenland, nog nader zouden kunnen worden verbeterd. Antwoorden intezenden voor ultimo September 1854.

5. De Maatschappij looft hare *tweede gouden medaille* uit voor de beste verhandeling op de vraag: Hoe moeten Model- en Proefboerderijen in Nederland ingerigt worden, om daarvan het meeste nut voor het algemeen te trekken. Antwoorden intezenden voor ultimo September 1854.

6. Daar, in de landbouwkundige geschriften, de gronden, die voor het telen van *Vlas* geschikt zijn, slechts in algemeene en weinig beteekenende woorden worden aangeduid, en daar de oorzaken, waarom sommige gronden daarvoor ongeschikt zijn, en waarom een en dezelfde grond niet dikwijls vlas dragen kan, tot nu toe slechts in onbepaalde en niets afdoende uitdrukkingen zijn opgegeven, zoodat noch de theoretische, noch de practische landbouw, in de aangeduide zoo belangrijke opzigten, de gewenschte vorderingen gemaakt heeft, zoo vraagt de Maatschappij: welke zijn de natuurkundige en scheikundige **geaardheid en zamenstelling der gronden, die bij uitnemendheid voor het telen van het vlas geschikt bevonden worden? Welk verband bestaat er tusschen de zamenstelling van den grond en die van het vlas, en welke stoffen worden uit den eersten door het laatste opgenomen?** Welke bestanddeelen moet de grond noodzakelijk bevatten, om tot het verbouwen van vlas geschikt te zijn? Welke zijn de beste en uitvoerbare middelen om den grond, waarop vroeger geen vlas kon worden geteeld, daarvoor de vereischte geschiktheid te geven? Welke zijn, eindelijk, de oorzaken waardoor men op éénen en denzelfden grond, eerst na eenige jaren, met vlas kan wederkeeren, en kunnen deze oorzaken worden weggenomen?

Voor de voldoende wetenschappelijke en tevens landbouwkundige beantwoording dezer vraag, looft de Maatschappij hare *gouden medaille* en eene premie van *f* 250 uit. Antwoorden, met bewijzen en getuigschriften, intezenden vóór of op ultimo September 1855.

7. Het is voor den landman ontegenzeggelijk van veel belang, dat hij met de voedende kracht van de onderscheidene plantaardige stoffen, die hij tot voedsel voor zijn vee gebruikt, naauwkeurig bekend zij. Vele opgaven komen daaromtrent bij eenige schrijvers voor, maar deze opgaven verschillen onderling in vele opzigten aanmerkelijk. De Maatschappij vraagt alzoo:

1°. Wat is er op *natuurkundige* (en onder deze, vooral op *scheikundige*) gronden bekend, nopens het voedend vermogen van de onderscheidene plantaardige stoffen, die de landman tot voedsel voor zijn vee gebruikt?

2°. Welke zijn de voornaamste practische ondervindingen, die daarover zijn opgeteekend?

3°. Welke leeringen vloeijen uit het een en ander voort, voor de practijk, ook in verband met de waarde van den mest, die uit het verbruikte voedsel geboren wordt?

De Maatschappij zal een antwoord alleen dan bekroonen, wanneer het ook genoegzaam eigen onderzoek bevat. Voor de voldoende beantwoording dezer vraag, looft de Maatschappij hare *gouden Medaille* uit; benevens eene premie van *twee honderd guldens*, wanneer daartoe termen bestaan, hetzij wegens kostbaarheid van genomene proeven of om andere redenen. Antwoorden, met bewijzen en getuigschriften, intezenden vóór of op den laatsten September 1855.

8. Daar sommigen van oordeel zijn, dat de brandspuiten, hoewel op vele plaatsen als voldoende geacht, echter nog voor verbetering vatbaar zijn, zoo looft de Maatschappij hare *gouden medaille* en *f* 100 uit aan hem, die hier te lande brandspuiten vervaardigd beter dan de bestaande.

Het betere moet blijken uit een omstandig verslag der vergelijking met de spuiten der vier groote steden, Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en 's Gravenhage. De spuiten moeten zijn, minstens van middelbare grootte, en worden ingezonden vóór of op ultimo September 1854.

9. Hoewel sedert de uitvinding van het *Dumontsche filtrum*, de ontkleuring van plantenvloeistoffen bepaaldelijk der suikeroplossing, door middel van beenzwart, eene groote uitbreiding verkregen heeft, zoo is het echter niet te ontkennen, dat de tospassing daarvan in het groot, nog niet is gebragt op die hoogte waarvoor dezelve vatbaar is.

Hiervan getuigen de verschillende handelwijzen der fabrijkanten, waarvan sommige lijnregt tegen de theorie der ontkleuring schijnen te strijden, alsmede het verschil van gevoelen dat bestaat omtrent de wijze van verlevendiging (revivicatie) van het gebruikte beenzwart langs den natten weg door loogen, of langs den droogen weg door overgloeijing

Daar nu de Maatschappij het van belang acht, dat de ontkleuring door middel van beenzwart in het groot zooveel mogelijk tot zekerheid worde gebragt, looft zij hare 1e *gouden medaille* uit aan den zamensteller van een voldoend en volledig handboek over de fabrijkmatige ontkleuring, door middel van beenzwart, waarin zal moeten behandeld worden

a. De vereischte gesteldheid van de te ontkleuren vloeistof.

b. Idem van het daartoe te bezigen beenzwart ter opneming van de meeste kleurstof.

c. De verschillende wijzen waarop de opgenomene kleurstof aan het beenzwart weder ontnomen kan worden; aan welke wijze de voorkeur moet worden gegeven en hoe deze moet worden uitgevoerd; met bepaling van:

d. Den inhoud en verdere gesteldheid der filtrums, de hoegrootheid van de korrels van het beenzwart met de mate van snelheid der filtratie en de hiermede verkregen graad van ontkleuring en van den invloed die een en ander heeft op de hoedanigheid der te ontkleuren vloeistof.

Terwijl aan den schrijver van zoodanig handboek nog eene renumeratie van *f* 600 zal worden toegekend, indien het zal bewezen zijn, dat zijne opgegevene methode in het groot toegepast en boven de andere bestaande handelwijzen den voorrang verdient.

Antwoorden in te zenden voor ultimo September 1854.

10. De Maatschappij verlangt, onder uitloving harer *gouden medaille*, een beredeneerd *overzigt:*

1°. Van de vorderingen, die er, sedert 25 jaren, zoo elders als in ons land, in de *scheepsbouwkunst* gemaakt zijn.

2°. Wat de ondervinding, gedurende datzelfde tijdvak, omtrent vermeende of werkelijke verbeteringen geleerd heeft?

3°. Wat er, in het belang van den Nederlandschen handel, alsmede tot instandhouding en verderen bloei der scheepsbouwkunst, uit de lessen der geschiedenis en der ondervinding, van de laatste jaren, moet worden afgeleid?

De antwoorden intezenden vóór den laatsten September 1855.

11. De hoogst gebrekkige wijze, waarop de visschers-pinken tot heden toe van hoog strand af naar vlottend water worden gestoken, is aan onze visschersdorpen algemeen erkend. In het belang van dien tak van Nijverheid, acht de Maatschappij het wenschelijk, dat er een geschikt werktuig worde uitgedacht, om genoemde pinken met weinig kosten, maar bovenal met spoed af te kunnen brengen.

Zij looft mitsdien hare *gouden medaille* uit aan hem, die het model en de teekening van een daartoe geschikt werktuig inzendt, waarvan de ondervinding de bruikbaarheid bewezen heeft. De inzending met de vereischte getuigschriften, moet plaats hebben vóór of op ult°. September 1854.

12. *Verscheidene medailles* en *premiën*, zoo te zamen als afzonderlijk, zullen *jaarlijks*, naar mate der verdiensten en het gewigt der zaak, ter beoordeeling van de Algemeene Vergadering, uitgedeeld worden aan die *scheeps-officieren*, *stuurlieden* en alle *andere personen*, in dit koningrijk, welke de beste waarnemingen van nuttige zaken, nuttige ontdekkingen of de naauwkeurigste proefnemingen, met nuttig uitgedachte middelen, *de verbetering der zeevaart en visscherijen* betreffende, hebben gedaan, en dezelve, zooveel mogelijk met getuigenissen of bewijzen gestaafd, zullen hebben medegedeeld. De opgaven, met bewijzen of getuigschriften, intezenden vóór of op den *laatsten September van ieder jaar*, tot en met den *laatsten September* 1855.

13. De Maatschappij looft hare *gouden medaille*, benevens eene premie van *f* 300 uit, voor de voldoende en beste beantwoording van elk der twee volgende prijsvragen:

1°. Een handboek der Algemeene Geschiedenis, geschikt om bij het onderwijs op Gymnasiën gebruikt te worden, waarin de Geschiedenis zoodanig wordt behandeld als zij door jongelieden van den nijveren stand behoort geleerd te worden.

2°. Een handboek der Aardrijkskunde, tot hetzelfde doel en met dezelfde vereischten.

De Maatschappij verlangt in beide werken eene aanwijzing van de bronnen, waaruit de Schrijver geput heeft.

Antwoorden in te zenden vóór den laatsten September 1854.

De prijsvragen, van welke de termijn van beantwoording MET HET EINDE VAN SEPTEMBER 1852 *zal zijn afgeloopen, waarop antwoorden kunnen worden ingezonden, zijn de volgende:*

N°. 1. Middel om den worm in de bloemkool te voorkomen of te beletten; 1852; de *tweede gouden medaille*; n°. 321, bl. 415.

2. Verslag omtrent het nut van het Ammoniakaal-Water der steenkolen Gaz-Fabrieken voor den Landbouw; de *gouden medaille;* 1852 n°. 324, bl. 416.

3. Voor het beteelen van ten minste een *bunder* land in onze O. I. Bezittingen met de Ramee of Urtica albicans, en daarvan gedurende twee jaren de vezelstof, ten bedrage van minstens 50 ned. pond., wel behandeld in Nederland te hebben verkrijgbaar gesteld, te gelijk met een uitvoerig verslag aangaande cultuur en bereiding dezer vezelstof, met bepaling van prijs, waarvoor zij in den handel zal kunnen geleverd worden; de *gouden medaille* en voor eenmaal eene *premie van f* 500 voor dengene, die de meeste vezelstof van deze plant op Java of elders in onze O. I. Bezittingen gewonnen en, van voldoende hoedanigheid, hier te lande zal hebben ter markt gebragt. De bekrooning met de *gouden medaille* zal tot op *drie personen*, die aan de voorschreven vereischten hebben voldaan, kunnen worden uitgereikt, mits de bedoelde aankweeking in onderscheidene residentiën van Java hebbe plaats gehad; 1852, n°. 330, bl. 420.

4. Aan dengenen, die, in de *Nederlandsche Oost-*of *West-Indische Bezittingen*, zich in het groot, zal hebben toegelegd op de aankweeking eener *Agave soort*, van welke de *Vezel* met die van den hennep gelijk staat of die overtreft; daarvan 150 Nederl. ponden vezelstof, in één jaar gewonnen, en een gedroogd exemplaar van de plant, benevens een toereikend verslag van de cultuur inlevert; de *gouden medaille* en eene premie van *f* 300; 1852, n°. 281, bl. 365.

5. Voor de aanwijzing der middelen, om ons *inlandsch rundvee*, in goede eigenschappen, met de beste buitenlandsche rassen te doen wedijveren; de *gouden medaille*; 1852, n°. 265, bl. 357.

6. Welke is de beste wijze van boterbereiding?

Voor het beste, op zich zelf voldoend antwoord, waarbij zooveel mogelijk met vergelijkende proeven acht geslagen is op de veschillende, daarbij in aanmerking komende omstandigheden, wordt de *gouden medaille* uitgeloofd.

Aan hem, die een gedeelte van dit onderwerp door vergelijkende proeven heeft opgehelderd zal de *tweede gouden* of de *zilveren medaille* worden toegekend.

De antwoorden in te zenden vóór of op ultimo September 1852; n°. 331, bl. 425.

7. Over het voor- of nadeelige van het afplaggen van heidegronden tot mestvermeerdering. De *gouden medaille*, 1852; n°. 360, bl. 460.

8. Papierbereiding (zoo van wit als pakpapier) van vezels der Musa; de *gouden medaille*, en bovendien gedurende *drie jaren eene renumeratie van* 100 *gulden*, indien de vervaardiger bewijzen kan leveren van voortdurend debiet dezer nieuwe tak van nijverheid; 1852, n°. 296, bl. 391.

9. Vervaardiging van rond geweven vilten, voor Papier-fabrijken; de *gouden medaille;* 1852, n°. 338, bl. 430.

10. Van koperdraad geweven doek fabriceren voor machinale papier-fabrieken, dat het buitenlandsche in prijs en deugd evenaart; de *gouden medaille;* 1852; n°. 339, bl. 430.

11. Een geschiedkundig overzigt der verveeningen in Nederland (zoowel lage als hooge); eene opgave en beooordeeling van de daarop, door hooger bestuur gemaakte voorschriften, en eene grondige beschouwing van hare invloed op de nationale welvaart; de *gouden medaille;* 1852, n°. 340, bl. 430.

12. Brandspuitslangen uit Gutta Percha vervaardigen, en ter lengte van minstens 15 ellen; de *tweede gouden medaille;* 1852, n°. 342, bl. 431.

13. Voor het beste middel om Robben of Zeehonden langs onze kusten te vangen, met bewijzen van de voordeelen, welke deze vangst oplevert; de *gouden medaille;* 1852, n°. 351, bl. 435.

14. Daar men op vele plaatsen heeft waargenomen, dat jonge *kersenboomen*, na dat zij bijna zes jaren welig gegroeid hebben, veel gom laten uitloopen en langzamerhand sterven, zoo vraagt de Maatschappij: wat is hiervan de oorzaak en welke zijn de geschikste middelen, om dit gebrek voortekomen, te genezen of de schadelijkste uitwerkselen daarvan te verminderen? de *tweede gouden medaille;* 1852, n°. 332, bl. 425.

15. Voor het vervaardigen en in den handel brengen van het zoogenaamd kunst- of compositie-schilpad; de *tweede gouden medaille;* 1852, n°. 343, bl. 432.

16. Welke *chromium-verbindingen*, inzonderheid *chromium zure zouten*, kunnen met voordeel in verwerijen en katoendrukkerijen, tot voortbrenging van onderscheidene kleuren, worden aangewend en hoe worden zij fabrijkmatig bereid? Op hoedanige wijze worden de *chromium-kleuren* op zijde, wol, katoen en linnen gehecht en bestendig gemaakt? de *gouden medaille* en *f* 200; 1852, n°. 344, bl. 432.

17. Voor het fabrijkmatig vervaardigen van *boekbinders-linnen;* de *gouden medaille*, en, na het driejarig bestaan der fabriek, eene premie van *f* 300; 1852, n°. 345, bl. 432.

18. *Turf*, als brandstof, voor *technisch* gebruik bezigen, in vergelijking met steenkolen of andere brandstoffen; de *gouden medaille* en *f* 300; 1852, n°. 346, bl. 433.

19. Aan den inzender van verschillende *klei-soorten* in ons vaderland, *ten dienste van fabrijken*, en die de Belgische of Doornische klei zouden kunnen vervangen; de *gouden medaille;* 1852, n°. 347, bl. 433.

20. Aan den nederlandschen kunstenaar, die het middel ondekt en mededeelt, om door het licht (*photographie*) afteekeningen en indrukken op den *lithographischen steen* regtstreeks voorttebrengen; de *tweede gouden medaille* of *f* 75; 1852, n°. 348, bl. 434.

21. Aan den inzender van voldoende proeven van *verzilverd spiegelglas*, van ten minsten ½ vierkante nederl. el oppervlakte, en een of ander hol glazen voorwerp; de *gouden medaille;* 1852, n°. 349, bl. 434.

22. Een werktuig om oude wollen lompen of kleedingstukken fijn te snijden of stuk te trekken, om als meststof te kunnen dienen.

Wanneer met het gebruik van dit werktuig of in de plaats daarvan eene bereiding wordt opgegeven, dienstig tot bereiking van hetzelfde doel zal de bekrooning ook kunnen plaats hebben, de *de tweede goude medaille;* 1852, n°. 362, bl. 461.

23. Voor voldoende proeven van houtgravures welke met de beste buitenlandsche kunnen wedijveren, de *gouden medaille;* 1852, n°. 365, bl. 463.

24. Voor de aanwijzing van eenig voordeelig gebruik van den *doornhaai* of *speerhaai* (*squalus acanthias*); de *gouden madaille* en eene premie van twee tot zes honderd gulden; 1852, n°. 318, bl. 411.

25. Welke zijn de *Indigo-soorten* die in ons vaderland worden ingevoerd en verbruikt, en welke zijn de zekerste middelen om deszelfs deugdelijkheid en vervalsching te onderkennen? de *gouden medaille* en *f* 300; 1852, n°. 350, bl. 435.

De prijsvragen, van welke de termijn van beantwoording NA SEPTEMBER 1852 *zal zijn afgeloopen en waarop de Maatschappij, op zijnen tijd, antwoorden te gemoet ziet, zijn de volgende:*

N°. 1. *Tarwemeel* hier te lande zoodanig malen en behandelen, dat het voor de verzending naar *Oost-Indien* geschikt bevonden wordt; de *gouden medaille;* 1853, n°. 341, bl. 431.

2. Bereiding van *Woudwol* uit de naalden van dennen of sparren boomen hier te lande, om bedden, kussens, zittingen van stoelen enz. op te vullen; de *tweede gouden medaille;* 1853, n°. 295, bl. 390.

3. Middelen ter wering van het wit bij de *perzik* en andere *steenvruchtboomen;* de *tweede gouden medaille;* 1853, n°. 322, bl. 415.

4. Voor opgave van genomen vergelijkende proeven met bloed van geslachte dieren, tot poeder gedroogd, als meststof; de *gouden medaille;* 1853, n°. 323, bl. 415.

5. Welke scheikundige middelen kunnen er aangewend worden, om de rooting van hennep of vlas te vervangen, onder uitloving van de *gouden medaille*, en, zoo daartoe termen zijn, eene tegemoetkoming van *f* 100. 1853, n°. 325, bl. 416.

6. Middelen ter voorkoming van het vuur (*dry-rot*) in het eikenhout, dat tot aanbouw van schepen en andere werken gebezigd wordt; de *gouden medaille;* 1853, n°. 316, bl. 410.

7. Voor de aanwijzing van het verband tusschen *honigdaauw*, *roest* en andere ziekten der graansoorten, en de middelen om deze ziekten voor te komen; de *gouden medaille;* 1853, n°. 333, bl. 426.

8. Een bunder land gedurende drie jaren met *turksche tarwe* beteelen en daarvan den uitslag mededeelen; de *eerste* of *tweede gouden medaille;* 1853, n°. 334, bl. 426.

9. Aan dengene, die ten minste 80 vierkante nederl. roeden goed bereid *tabaksland* zal hebben behandeld, voor *de eene helft* op de gewone wijze, voor *de andere helft* niet getopt maar in het zaad geschoten; die daarna van *dit zaad olie* zal hebben doen slaan, en, met een naauwkeurig vergelijkend verslag, olie en koeken inlevert; de *gouden medaille* of wel eene premie van *f* 150, ter keuze van den bekroonde.

Bij mededinging van meerdere inzenders zal alleen aan het meest voldoende de *eerste gouden medaille*, en aan de overigen, naar gelang der waardij van hunne inzending, de *tweede gouden medaille* of de *zilveren medaille* worden toegekend; 1853, n°. 335, bl. 427.

10. Aan hem, die 2 bunders duin- of schralen grond met *tussak-gras* beplant heeft, en daarover een voldoend verslag zal inleveren; de *gouden medaille;* 1853, n°. 336, bl. 429.

11. Welke zijn, volgens genomen proeven en waarnemingen, de voor- of nadeelen van het droogleggen der landerijen, door het in den grond boren van gaten en het daarin brengen van loodregte staken, in vergelijking van het draineren? Op welke wijze worden zulken boorgaten op de beste en minst kostbaarste wijze aangelegd? de *tweede gouden medaille*; 1853, n°. 354; bl. 458.

12. Fabriekmatige vervaardiging van *capsules*, uit geplet tin, tot sluiting van flesschen enz.; de *tweede gouden medaille;* 1853, n°. 364, bl. 462.

13. Aan dengene, die zich ten minste *zes* witte *alpacca-schapen* zal hebben aangeschaft; en aan de Maatschappij eene volledige mededeeling zal hebben gedaan van zijne ondervinding, nopens den aard en de levenswijze van dat schapenras, en een monster van deszelfs wol inzendt; de *gouden medaille* en *f* 400; 1853, n°. 355, bl. 459.

14. Voor de naauwkeurigste opgave van proeven met de *bemesting van den grond*, of *van gras-* of *akkerplanten*, met *verdund zwavelzuur;* de *tweede gouden medaille;* 1853, n°. 356, bl. 459.

15. Voor een *overzigt* van den *staat der landhuishouding in Nederland*, in vergelijking met die van andere landen, vooral Engeland, Belgie en Duitschland, en aanwijzing der middelen tot verbetering; de *gouden medaille* en *f* 150, 1853, n°. 357, bl. 460.

16. Voor een nieuw en uitvoerbaar middel, om de bouwlanden van het *hoef* of *stinkblad* (*Tussilago farfara*) te zuiveren; de *tweede gouden medaille;* 1853, n°. 358, bl. 460.

17. Mededeeling van proeven met verdund zwavelzuur als brandwerend middel op zaaizaad van sommige graansoorten als tarwe, haver en garst, de *tweede gouden medaille* en *f* 100; 1853, n°. 359, bl; 460.

18. Voor het aanwenden van eenen molen of eenig ander doelmatig werktuig, ten einde het portelen of met de voeten treden der kaas in de wrongel te vervangen; de *tweede gouden medaille;* 1853, n°. 361, bl. 461.

19. Inlandsch vervaardigde messen tot kerving van tabak, in deugdelijkheid en prijs met de buitenlandsche gelijk staande; de *tweede gouden medaille.* Monsters van ten minste zes messen, met getuigschriften, in te leveren Sept. 1853, n°. 368 bl. 364.

20. Aan dengene, die twee nederl. vaten *traan*, uit *clio's* bereid, met de noodige bewijzen van plaats en wijze van bereiding en het getal der dieren, benoodigd om deze hoeveelheid optele veren; voorts voorzien van de noodige bewijzen en getuigschriften, benevens een *twintig-tal clio's*, inzendt; de *tweede gouden medaille* en *f* 300; 1853, n°. 370, bl. 464.

21. Een naauwkeurig verslag inleveren van de visscherij op de nederlandsche kust, met opgave van de reden van vermindering daarvan; de *gouden medaille;* 1853, n°. 371, bl. 466.

22. Eene zoo veel mogelijk volledige geschiedenis van de Nederlandsche kust-visscherij, of eene opgave van feiten en omstandigheden, die bij de uitoefening van dit bedrijf, inzonderheid in de laatst verloopen twee of drie eeuwen, eenige opmerkinkingen schijnen te verdienen. Indien het geschieden kan, is het wenschelijk, dat daarbij tevens gelet worde op het vischwant, dat op verschillende tijden waarschijnlijk meer of minder algemeen in gebruik is geweest, en de Kustvisscherij van Vlaanderen er, zoo mogelijk, ook bij worde opgenomen; de *gouden medaille;* 1853, n°. 372, bl. 469.

23. De Maatschappij vraagt:

1°. Een beknopt en populair overzigt van hetgeen met zekerheid bekend is, nopens de *onbewerktuigde* (of *minerale*) stoffen, welke de ook in ons land gekweekte akkerplanten uit den bouwgrond opnemen, en nopens de middelen, die met vrucht aanbevolen zijn, om gebrek aan die delfstoffelijke deelen in den grond voor te komen of te herstellen?

2°. Het scheikundig onderzoek van ten minste drie soorten, op bouwgronden in Nederland in het groot gekweekte gewassen en wel liefst eene soort van graan, eene peulvrucht en een wortelgewas, ontleend met betrekking tot hun gehalte aan onbewerktuigde stoffen in verband met een onderzoek derzelfde stoffen in den grond, waarop die gewassen gegroeid zijn, en wel dit laatste vóór dat die gewassen daarin gezaaid of gepoot en nadat zij daaruit ingeoogst waren; de *gouden medaille* en *f* 300, 1854, n°. 353, bl. 457.

24. In ons rijk microscopen vervaardigen, die in prijs en deugdelijkheid met de buitenlandsche van Oberhausen gelijk staan; niet alleen het vervaardigen van het mechanisme wordt bedoeld, maar bepaald het slijpen van achromatische linzen en verbindingen van linzen. De *eerste gouden medaille*, en *f* 500.

Inzendingen met getuigschriften Sept. 1854, n°. 363, bl. 462.

25. Welke is de tegenwoordige toestand onzer kennis van de natuurlijke gesteldheid van den vaderlandschen bodem, met toepassing op handwerken, fabrieken en trafieken, en geeft dit aanleiding om die op andere takken van industrie toe te passen en uittebreiden, de *gouden medaille* en *f* 150, 1854, n°. 373, bl. 471.

26. Vervaardiging van ijzeren hekken, balusters, stoelen en andere voorwerpen van hol getrokken ijzer; de *gouden medaille*; 1854, n°. 366, bl. 463.

27. Voor het bedekken van onedele metalen, door galvanische kracht, met edele en wel vooral van voorwerpen van wetenschappelijken aard met zilver, goud en platina; de *gouden medaille;* 1854, n°. 367, bl. 463.

28. Voor de vervaardiging van fijne horologiemakers-olie, die niet verdikt, noch opdroogd, noch het koper aantast, of aanwijzing der middelen om de bekende olien tegen die invloeden te beschermen; de *gouden medaille.* Monsters van ten minste 1 Ned. ons, intezenden Sept. 1854; n°. 369, bl. 464.

29. Planten, gewassen en boomen, tot nog toe in dit Rijk tot nuttig gebruik niet aangekweekt, opgeven, en het nut en voordeel met proeven bewijzen; voor elk derzelve eene *premie* van *vijftig gulden.* Inzendingen vóór of op den laatsten September van ieder jaar; n°. 16, bl. 26.

30. Een onbekend of niet algemeen gebruikelijk werktuig invoeren, waardoor meerder voordeel in den landbouw verkregen wordt; de *eerste* of *tweede gouden* of de *zilveren medaille;* n°. 17, bl. 26. Inzending ult. September van ieder jaar.

31. Eenig werktuig, gedetailleerde teekening of volledig model inzenden, dienstig tot fabrijken en hetwelk tot heden binnen dit Koningrijk nog niet in gebruik is geweest; het gebruik met proeven voldoende aantoonen; naar gelang van het nut der zaak eene aanzienlijke belooning; vóór of op den laatsten September van ieder jaar; n°. 41, bl. 41.

32. Aan elk leerboek, over eenigen tak van Nijverheid, hetwelk aan de Maatschappij in handschrift ingezonden is en hare goedkeuring wegdraagt, zal de *tweede gouden medaille* worden toegekend; terwijl eene aan de waarde van het boek geëvenredigde belooning daar kan worden bijgevoegd.

Het bekroonde leerboek blijft het eigendom des inzenders, die het alzoo in het licht zal kunnen geven of eene overeenkomst met de Maatschappij over de uitgave sluiten.

Noch medaille, noch belooning zal evenwel mogen worden uitgereikt, vóór dat het bekroond leerboek werkelijk in het licht gegeven is.

Antwoorden in te zenden voor ultimo September van ieder jaar; n°. 352, bl. 436.

Alle de hiervoren, *bij uittreksel*, medegedeelde Prijsvragen, met de voorwaarden, waarnaar men zich bij de beantwoording hebbe te gedragen, zijn vervat in afzonderlijke stukken, tot en met het jaar 1844, terwijl die over 1845 tot en met 1851 ingesloten zijn geplaatst in het Tijdschrift der Maatschappij en daarenboven in het jaarlijks Programma.

Verder verklaart de Maatschappij, dat, zoo dikwerf het mogt blijken, dat de INHOUD VAN GEDRUKTE STUKKEN OF GESCHRIFTEN, *hetzij geheel, of gedeeltelijk, aan haar* ALS HET EIGEN WERK DER INZENDERS *ware ingezonden, alsdan de naambriefjes zullen worden geopend en de namen bekend gemaakt, zonder dat op het ingezonden stuk eenig acht zal worden geslagen.* (Art. 143 der wet.

Voorts wordt herinnerd, dat de *inzenders* van Stukken, *die onmiddelijk* en *zonder eenige bepaalde uitnoodiging* aan de Maatschappij worden toegezonden, *bij Directeuren moeten bekend zijn*, welke den naam geheim houden, tot na de uitspraak van de Algemeene Vergadering, aangezien het Departement, onder welks ressort de inzender woonachtig is, *niet met de beoordeeling* mag worden belast.

Alle Stukken, TER BEANTWOORDING VAN PRIJSVRAGEN, bij de Maatschappij inteleveren, moeten *op den tijd*, bij de VRAAG BEPAALD, met een *kennelijk teeken*, en de *antwoorden* of *verhandelingen* met eene *spreuk* of *motto* voorzien, worden ingezonden, terwijl de *getuigschriften*, zoowel als de *naam* en *woonplaats* van den inzender, ieder in een afzonderlijk verzegeld billet, voerende ten opschrift de spreuk of het motto, *franco* moeten worden geadresseerd aan den *Algemeenen Secretaris der Maatschappij*, J. A. VAN EEDEN, te *Haarlem*.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN